

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Лёсы

Што ў імені тваім, Ілія!

Дарагія жанчыны!

Прыміце мае віншаванні з Днём маці. У свеце няма нічога больш важнага і дарагага, чым сям'я, бацькоўскі дом і святая мацярынская любоў.

Павелічэнне насельніцтва краіны, усебаковая падтрымка мацярынства і дзяцінства, павелічэнне колькасці шматдзетных сем'яў — найважнейшыя задачы дзяржавы.

Мілья суайчынніцы, мы цнім вас за тое, што ў бурным рытме сучаснага жыцця вы застаецеся ласкавымі і добрымі жанкамі і маці, якія ўмеюць верыць, любіць і дараваць.

Многага вам здароўя, поспехаў, дабрабыту і, зразумела ж, простага жаночага шчасця.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Жанчыны ахоўваюць, жанчын ахоўваюць

Дзень маці — міжнароднае свята ў гонар маці. У розных краінах яго выпадае на розныя даты, а ў нас прымеркаванае да самага што ні на ёсць ахоўнага свята — Пакровы Прасвятой Багародзіцы.

Паводле слоў намесніка начальніка галоўнага ўпраўлення палітыкі занятасці і народнаасельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Веры ЛАБКОВІЧ, у краіне стварэння неабходныя ўмовы для паўнацэннага мацярынства, і надалей прымаюцца меры па планаваным палітычным становішча беларускіх сем'яў і жанчын-маці.

Як вядома, з 1 студзеня памер дапамогі па доглядзе дзіцяці па ўзросце да 3 гадоў устаноўлены на ўзроўні 100 працэнтаў БТМ, што складае 274 510 рублёў. Дапамога па доглядзе дзіцяці пасля 3 гадоў складае 82 350 рублёў.

Сёлета сярэднямесячны памер дапамогі па доглядзе дзіцяці па ўзросце да 3 гадоў у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года павялічыўся на 37 працэнтаў і склаў 262,6 тыс. рублёў, сярэднямесячны памер дапамогі на дзяцей пасля 3 гадоў павялічыўся на 9,6 працэнта і склаў 78,8 тыс. рублёў.

У праект Нацыянальнай праграмы дэмаграфічнай бліскі разам з іншымі мерамі матэрыяльнага стымулявання закладаецца павышэнне памеру аднаразовай і штомесячнай дапамогі. Запланавана ў краіне і павелічэнне працяглага дародавага водпуску на 14 календарных дзён.

154 цэнтры сацыяльнага абслугоўвання аказваюць дапамогу больш як 330 тысячам сем'яў. У Мінску і Гомелі дзейнічаюць цэнтры сацыяльнага абслугоўвання сям'і і дзіцяці.

У студзені — жніўні гэтага года нарадзілася 71 745 дзяцей — 98 працэнтаў да аналагічнага перыяду 2009 года. Рост народжаных дзяцей адбыўся ў гарадскіх пасяленнях Віцебскай, Брэсцкай і Гомельскай абласцей.

Водпуск па доглядзе дзіцяці па ўзросце да 3 гадоў можа быць прадастаўлены сёння любому члену сям'і. На 1 студзеня ў такім водпуску знаходзіліся 2185 бацькоў, 61 дзед і 265 бабуль і больш як 220 тысяч матуль.

Такая гарантыя, як прадастаўленне аднаго свабоднага ад работы дня на тыдні распаўсюджваецца на шматдзетныя сем'і і сем'і, дзе выхоўваецца дзіця-інвалід па ўзросце да 18 гадоў.

У Беларусі сёння 4,5 тысячы дзяцей-сірот і 21,4 тысячы дзяцей, якія застаюцца без апеки бацькоў. З усёй гэтай колькасці ў сем'ях апекуноў, прыемных сем'ях, дзіцячых дамах сямейнага тыпу і дзіцячых вёсках выхоўваецца звыш 18 тысяч дзяцей.

Усе беларускія жанчыны маюць доступ да дародавага і пасляродовага медыцынскага абслугоўвання. Важная роля ў захаванні і ўмацаванні здароўя жанчын і дзяцей, у зніжэнні перынатальных, мацярынскіх і дзіцячых страт належыць рознаўзроўневай сістэме арганізацыі аказання меддапамогі.

Усе беларускія жанчыны маюць доступ да дародавага і пасляродовага медыцынскага абслугоўвання. Важная роля ў захаванні і ўмацаванні здароўя жанчын і дзяцей, у зніжэнні перынатальных, мацярынскіх і дзіцячых страт належыць рознаўзроўневай сістэме арганізацыі аказання меддапамогі.

Усе беларускія жанчыны маюць доступ да дародавага і пасляродовага медыцынскага абслугоўвання. Важная роля ў захаванні і ўмацаванні здароўя жанчын і дзяцей, у зніжэнні перынатальных, мацярынскіх і дзіцячых страт належыць рознаўзроўневай сістэме арганізацыі аказання меддапамогі.

Генеральны дырэктар БМЗ Анатоль САВЯНОК: «Трэба па-новаму арганізаваць збор металалому»

ПРАКТЫЧНА кожны дзень у крмінальна-павадамыя злачынствы ўключаюць металалом, які вывозіцца ў Расію з Беларусі кантрабандай. Каб змяніць сітуацыю, многія прапануюць падняць цану на другасную сыравіну — зрабіць яе не ніжэйшай, чым у суседзях.

Вельмі складаная сітуацыя была ў пачатку гэтага года зімой. У выніку крызісу многія расійскія ломанарыхтоўчыя арганізацыі, якія былі асноўнымі пастаўшчыкамі нашага прадпрыемства, абанкруціліся.

Увогуле толькі цяпер гэтая галіна ў Расіі пачынае ажываць. А тады адбылося так, што мы ўвайшлі ў зіму з невялікім запасам металалому і перажылі яе вельмі складана.

Між тым, спецыялісты, якія ацэньваюць матэрыялы збору металалому на тэрыторыі Беларусі, лічаць, што на тэрыторыі нашай краіны можна штогод збіраць да 4 мільёнаў тон — калі правільна арганізаваць гэтую працу.

Летась сабралі 1 млн 152 тысячы тон. Сёлета план — 1 млн 166 тысяч тон, значыць, рэальна 1 млн 100 тон будзе.

Сістэма збору лому ад насельніцтва кульгае? Так. З аднаго боку — шмат публікацыяў пра затырмленне тых, хто лом вывозіць... Між іншым, усе нашы правахоўныя структуры за год затырмліваюць металічнага лому менш, чым БМЗ патрэбна на суткі работы.

На самай справе праблема шырэйшая, і адным павышэннем цэнаў нічога не зробіш. Звычайны чалавек павінен ведаць, куды завезці металічны лом. У вёсцы ў яго ўтварылася тона — да горада везці вельмі складана, а перакушчык прыедзе ў тую вёску, праўда-напраўда саб'ярае гэта ўсё.

З некалькіх вёсак атрымаецца грузавік. Між тым, звычайна ў кожнай вёсцы ёсць чалавек, які збірае лом і ведае, куды яго завезці. А вось тыя, хто павінен займацца гэтай справай, адстаюць. «Белдэргмет» займаецца нарыхтоўкай, а «Белкапсаюз» павінен прымаць у насельніцтва лом металу.

На справе — то вагаў няма, то комплексны пункт закрыты, то прыёмкі няма, бо план выкананы, то грошай няма заплаціць за здадзены лом. Ці ў прыёмным пункце гавораць: лом прыёмны толькі тады, калі спачатку макулатуру прынесце — гэта нармальна?

Вядома ж, не. Калі цану павысіць, што, у гэтай сістэме нешта змяніцца? Мы ж прайшлі першы этап. Раней, калі чалавек здаваў металалом розных катэгорый — ён атрымліваў мізэрныя грошы, а калі цяпер прыносіць адсартаваны — набягае надзвычайная сума.

Індывідуальныя прадпрыемствы могуць сабраць і здаць металалом, але яны павіны ў прыёмным пункце дакументальна паказаць крыніцу паходжання.

ДА ВЕДАМА ЧЛЕНАУ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА ХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ 15 кастрычніка 2010 г. у 10.00 у зале пасяджэнняў Савета Рэспублікі (вул. Чырвоная, 4) прадоўжыць работу пятая сесія Савета Рэспублікі Нацыянальнага ходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага склікання.

МОЛАДЗЕВАЯ КАМАНДА — У ФІНАЛЕ ЧЭМПІЯНАТУ Еўропы!

Нацыянальная зборная завяршыла стартывы адрэзак на другім месцы

12 кастрычніка стала ўдалым днём для беларускага футбола — у гэтым нельга не пагадзіцца з галоўным трэнерам нашай нацыянальнай каманды Берндам Штанге. Як і ў тым, што выйшлі нашай моладзевай зборнай у матчы плей-оф з італьянцамі стаў міжнароднай сенсацыяй.

Прайграўшы чатыры дні таму першы стыкавы матч італьянцам (0:2), наша каманда, здавалася, шанцы на выхад у фінал чэмпіянату Еўропы ў Данію мела даволі ўяўныя. І найбольш у гэта паверылі італьянцы.

МТБанк с 10 октября 2010 года снизил ставки по автокредитам

Приобрести новый автомобиль или авто с пробегом теперь еще проще и выгоднее: банк готов прокредитовать до 90% от стоимости автомобиля, без поручителей, по ставкам от 12,9%. Сроки кредитования оптимально удобные для кредитополучателя — 3, 5 или 7 лет.

МТБанк готов помочь в покупке автомобиля жителям всех регионов Республики Беларусь, достигшим совершеннолетия. Размер ставок по кредиту на новые и б/у автомобили варьируется в зависимости от доли собственных средств в стоимости приобретаемого автомобиля.

Для удобства клиентов МТБанком предусмотрено погашение основного долга ежемесячно равными частями, а также возможность досрочного расчета по кредиту без штрафных санкций.

Внимательно изучив потребности клиентов, МТБанк сократил до минимума сроки рассмотрения заявки и выдачи кредита. Теперь, при предоставлении полного пакета документов, ответ от Банка кредитополучателю поступает в течение 24 часов!

Малагодная сведка Асвейскай трагеды дагтуль не ведае свайго сапраўднага імя, дня і нават года нараджэння, а імя сваёй выратавальніцы для яе святое

У якім бы ўзросце ні быў чалавек, маці для яго назаўсёды застаецца самым родным, блізкім і дарагім чалавекам. У гэтым крыецца сутнасць самой прыроды, яе ці не галоўны закон.

У 72-гадовай Іліі Іванавы Мацулевіч былі дзве маці. Гэтак сталася, дакладней, здарылася. Таму што была вайна, была Асвейская трагедыя. Успаміны пра сваё маленства ў Іліі заўсёды — сапраўднае выпрабаванне.

Але ад іх нікуды не дзецца, і, як крыж, іх наканавана несеці па жыцці. Сваю першую — родную — маці Ілія не запамінала і нічога не ведае пра яе лёс.

Пераканана, што яна загінула падчас ленинградскай блакады. Лёс разлучыў іх назаўсёды. Другую сваю маці, сваю выратавальніцу Маланю Пілецкую Ілія дагтуль лічыць самым родным чалавекам, хоць яе ўжо амаль паўстагоддзя няма ў жывых.

І ўдзячная ёй найперш, што прывяла ёй самую высокую сакародную чалавечыя якасці — любіць свайго бліжняга. Хоць Маланя мела чацвёрта сваё дзетка, яна гадавала і Ілію. Вайну і раньняе дзяцінства Ілія памятае толькі са слоў сваёй выратавальніцы Малані. Але ўсё па парадку.

Бацькі Іліі паходзілі з Верхнядзвінскага раёна і ў пошуках працы яшчэ перад вайной былі завербаваныя і пераехалі ў Ленінград. Там Ілія і нарадзілася.

Напачатку лета 1941 году ў горад на Неве прыехала бабуля Антуля — забрала дзяцінчыню на лета ў вёску. Неўзабаве пачалася вайна, і сустрэчка з бацькамі малой больш не давалася.

З пачатку лясны сарак першага года да сярэдзіны лясны сарак чацвёртага Асвейскай была акупаваная нямецкімі захопнікамі. Яе нездарма называлі «самой вогнянай зямлёю Беларусі».

Больш чым дзе, на Асвейскай праводзіліся фашысцкія карныя аблавы, была спалена палова колішняга Асвейскага раёна, загінуў кожны другі яго жыхар.

Падчас карных аперацый жыхары вёсак Селішча, Мікуліна, Стралкі, Кісялі, Барысава белгі хавацца ў лес і балота на Святое возера (там і дагтуль захоўваюцца рэшткі зямлянак, даглядаюцца партызанскія могілкі).

Але карнікі ладзілі аблавы на ўцекачоў, лавілі і расстрэльвалі іх у лесе, нікога не пакідаючы ў жывых. Ілія заўсёды была з бабуляй, і яе лёс залежаў толькі ад гэтай старой жанчыны.

У час адной карніцкай вылазкі бабуля Антуля ўцячы ці не паспела, ці ўжо не мела ніякіх сілаў і засталася з дзяцінчыняй у сваёй лясной схованцы, спадзеючыся толькі на волю літасцівага Бога.

Калі суседзі-ўцекачы вярнуліся, убачылі бабулю сабаіт, а дзяцінчыню — нейкім чудам ацалелай. Як завучу маленькую ленинградку, дакладна ніхто не ведаў, сама ж яна лепятала слова «Ілія».

У жыхаркі з вёскі Селішча Малані Пілецкай было сваіх чацвёрта — тры дзючкі, малодшая з якіх — Марыя, перахараўшы на менігніт, была глуханямой і сын — таксама глуханямой.

Дзеці Малані ўзялі Ілію і больш ніколі не пакінулі адну, як бы цяжка ім ні даводзілася. — Яголькі крыху памятаю, як у моцныя маразы людзі ў лесе сталі і граліся вакол вогнішча, — кажа Ілія Іванаву.

Гэта мае самыя першыя жыццёвыя успаміны. Звычайна, калі вясцоўцы ўцякалі ў лес, яны імкнуліся нешта неабходнае прыхапіць з сабою.

Маленькая Ілія таксама белга не з зустымі рукамі — прыскакачы да грудей кацяня і сваю «ленинградскую» ляльку. Але пра гэтыя выпадкі ёй ужо пасля вайны не раз нагадвала маці

Отчет о Прибыли и Убытках на 1 октября 2010 года

Table with 6 columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт пояснительной записки, на 01.10.2010, на 01.10.2009. Rows include Активы, Средства в Национальном банке, Ценные бумаги, Кредиты и другие средства в банках, Долгосрочные финансовые вложения, Основные средства и нематериальные активы, ИТОГО активы.

Отчет о Прибыли и Убытках на 1 октября 2010 года

Table with 6 columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт пояснительной записки, на 01.10.2010, на 01.10.2009. Rows include Процентные доходы, Процентные расходы, Чистые процентные доходы, Комиссионные доходы, Комиссионные расходы, Чистые комиссионные доходы, Чистый доход по операциям с иностранной валютой, Чистый доход по операциям с ценными бумагами, Доход в форме дивидендов, Чистые отчисления в резервы, Прочие доходы, Операционные расходы, Прочие расходы, Налог на прибыль, Прибыль (Убыток).

Exchange rates table for USD, UAH, BYR, EUR, and RUB. Includes logos for 'Алматы' and 'Удмуртия'.

ПРЭЗІДЭНТ БЕЛАРУСІ АДОБРЫЎ РАЗМЯШЧЭННЕ ДЗЯРЖАБЛІГАЦЫЙ НА РАСІЙСКИМ РЫНКУ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падпісаў указ № 527, якім прадставіў права ўраду Беларусі ажыццяўляць у 2010—2011 гадах выпускі дзяржаўных аблігацый Рэспублікі Беларусь на расійскім рынку. Тэкст указа размешчаны на Нацыянальным прававым інтэрнэт-партале. Указ уступае ў сілу з дня яго падпісання, паведамляе карэспандэнт БЕЛТА.

У дакуменце гаворыцца, што ў мэтах прыцягнення замежных інвестыц у эканоміку краіны Савету Міністраў прадстаўлена права ажыццяўляць у 2010—2011 гадах выпускі дзяржаўных аблігацый Рэспублікі Беларусь на суму да 15 млрд расійскіх рублёў (уключна) з тэрмінам абарачэння да пяці гадоў і арганізаваць іх размяшчэнне на тэрыторыі Расійскай Федэрацыі ў адпаведнасці з Пагадненнем аб аказанні паслуг па арганізацыі размяшчэння дзяржаўных аблігацый Рэспублікі Беларусь, наміраваных у валоце Расійскай Федэрацыі і з'мяшчэных на тэрыторыі Расійскай Федэрацыі, ад 23 снежня 2009 года. Кантроль за выкананнем указа ўскладзены на Камітэт дзяржаўнага кантролю. Арганізатарамі выпуску стануць Ашчадбанк Расіі і яшчэ два банкі.

УДЗЕЛЬНИКАМ У ФОРУМА ТВОРЧАЙ І НАВУКОВАЙ ІНТЭЛІГЕНЦЫ

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў вішаванне удзельнікам V Форума творчай і навуковай інтэлігенцыі дзяржаў-удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў, які адкрываецца 14 кастрычніка ў Маскве.

«Глобка сімвалічна, што гэтая сустрэча прысвечана інавацыйнай супрацоўніцтву — аснове дынамічнага развіцця нашых краін. Актыўнае ўключанне перадавых тэхналогій у розныя сферы дзейнасці вызначае сёння не толькі эканамічны прагрэс, але і кардынальна павышае якасць жыцця людзей, узбагачае іх інтэлектуальны і духоўны свет», — гаворыцца ў вішаванні. Як адзначыў кіраўнік дзяржавы, «наша агульная задача — умацаваць і прымножыць канструктыўныя, па-сапраўднаму партнёрскія адносіны паміж дзяржавамі, аб'яднаць творчы і навуковы патэнцыял для ўсеагульнай карысці».

Аляксандр Лукашэнка выказаў упэўненасць, што правядзенне на прасторы Садружнасці гэтага значага мерапрыемства несумненна паслужыць плённаму абмену перадавым вопытам, будзе садзейнічаць пошуку новых формаў узаемавыгаднага супрацоўніцтва.

Прэзідэнт таксама пажадаў удзельнікам форума моцнага здароўя, поспехаў у сумеснай працы, маштабных дасягненняў і упэўненасці ў заўтрашнім дні.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Навукова-даследчы эканамічны інстытут лічыць прадпрымальніцтва дадатковай кропкай апоры для беларускай эканомікі

СТВАРЭННЕ палінаватарскага сектара малага і сярэдняга бізнесу будзе з'яўляцца істотным умоваваннем эканомікі. Такое меркаванне выказаў дырэктар Навукова-даследчага эканамічнага інстытута Міністэрства эканомікі Аляксандр ЧАРВЯКОў у сваім выступленні на міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі «Рэсурсы буйных гарадоў — рэсурсы сацыяльна-эканамічнага развіцця рэгіёна і краіны».

Цяпер прыватны бізнес становіцца неабходным элементам пры правядзенні ўнутраных структурных трансфармацый, гэта сваясабліва яны нанаэхналогіі ў эканоміцы. Калі раней наша эканоміка мела толькі адну кропку апоры ў выглядзе дзяржаўнага сектара, то сёння мы павінны надаць ёй большую ўстойлівасць за кошт дадатковай апоры на прадпрымальніцтва, на прыватны бізнес.

Аляксандр Чарвякоў удакладніў, што перабудова эканамічных адносін павінна ажыццяўляцца на аснове спрашчэння і забеспячэння стабільнасці заканадаўства, якое рэгулюе прадпрымальніцкую дзейнасць, памяншэння кантрольнай нагрузкі на бізнес, выключэння лішніх праверак арганізацый, стварэння палінаватарскага конкурэнтнага асяроддзя і механізму прыватна-дзяржаўнага партнёрства, гарманізацыі нацыянальнага заканадаўства з міжнароднымі нормамі і правамі.

Дарчы, удзельная вага пляцоўкі ў бюджэце ад суб'ектаў малага прадпрымальніцтва за 7 месяцаў 2010 года склала 20%, у тым ліку ад юрыдычных асобаў — 17,4%, ад ІП — 2,6%. Паводле інфармацыі МПЗ па стане на 1 верасня 2010 года, у Беларусі было 83674 суб'екты малага прадпрымальніцтва (юрдычных асобаў). Іх колькасць у параўнанні з аналітычным перыядам 2009 года павялічылася на 7293 або на 9,5% (у параўнанні з пачаткам 2010 года таксама павялічылася — на 5039, або 6,4%). Вырасла колькасць і індывідуальных прадпрымальнікаў — іх на 1 верасня 2010 года было зарэгістравана 231 741 чалавек, што больш на 13 483 чалавек (або на 6,2%), чым у аналітычным перыядзе 2009 года, ці болей на 12 136 чалавек (або на 5,5%) у параўнанні з пачаткам 2010 года.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Завочная «прама-лінія»

КАЛІ ВЫБІЛІСЯ З РАЙНАВАГІ...

Боць у цэле (сарцы, страўніку і г.д.), узнічае артрыялічная ціска, пачашчанае сэрцабіццё, скураны сверб могуць быць прыкметай не саматэчнага захворвання, а неуратычнага растройства. Калі на працягу некалька часу вы адчуваеце слабасць, апатыю, парушэнне сну і апетыту, трывогу; калі вы перажылі стрэс, пакутуеце ад прыступаў панік або страху — значыць, ёсць нагода звярнуцца да спецыяліста. Што ёсць неўроз, якія псіхатропныя прэпараты зольныя выклікаць залежнасць — на гэтыя і іншыя пытанні адкажа загадчык амбулаторнага аддзялення пажамежных стану № 1, урач-псіхатэрапеўт Мінскага гарадскога цэнтара пажамежных стануў Вольга Генадзеўна на ПРАКОЎСКА.

Пытанні можна пакінуць па нумары рэдакцыі: 8 (017) 287 18 29 да 15 кастрычніка. Адказы будуць надрукаваныя ў газеце.

Утэранный філіялом Белгосстраха по г. Мінску бланк страховаго поліса по абязальнаму страхаванню грамадскай адветнасціі владельцев транспортных средств на территории Республики Беларусь сериі ВС № 0076738 считать недействительным.

МОЛАДЗЕВАЯ КАМАНДА — У ФІНАЛЕ ЧЭМПІЯНАТУ ЕЎРОПЫ!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Высяцялці пераможцу давялося ў дабулены час. Яго супернікі пачалі асыржона: адчуваўся, што гульцы напружана імкнучыся не дапусціць памылк, любяць з якіх можна каштаваць плуцёўкі ў Данію. Але на 96 хвіліне матча мінскі дынамавец Алег Верцаля зрабіў вынік канчатковым — 3:0. Як абаронца апынуўся ў штрафной суперніка, цяпер напэўна, не растлумачыць і ён сам, але абраныя ім пазіцыя аказалася вяршальнай для нашай каманды. Няхайчы прапусціў пас Драгуна, а Верцаля накіраваў мяч паміж ног галікера ў сетку варот. Заставалася пратрамаць крхву больш за дваццаць хвілін овертайма, і нашы хлопцы гэта здолелі! Каманда абаранялася самааддана, хлопцы выносілі мяч падалей ад сваіх варот — і хто цяпер іх за гэта асудзіць?

Яшчэ раз адчём, што ў нас сапраўдныя каманда і адметны трэнер разам з пасляматчавымі каментарыям гульцоў. Вось што скажаў герой матча, аўтар двух галоў Уладзімір Юрчанка: «Настроіваліся змагацца адзін за аднаго, за Пітровіча, і ўдача павярнула нас да тварам. Пачатак матча для мяне — як сон. Не магу растлумачыць, як так атрымалася, што за дзве хвіліны забілі два галы! У Італіі фарціла суперніку, зараз жа папашчаліся намя: зрабілі тры галы фактычна з трох момантаў. Пасля таго, як забілі вырашальны мяч, час пачынаўся бяскожна доўга. Нават стаміцца пастананна на тэбл глядзець. Хацелася аднаго — каб гэта хвілінка закончылася», — цытуе футбаліста афіцыйны сайт УЕФА.

Георгій Кандрацёў прызнаўся, што прадчуванне перамогі ў яго было: «Мяне перапаўняе пацудзі годдасці — за хлопцаў, за нашу краіну, за каманду. Сёння мы здзейснілі спартыўны подзвіг. Перад матчам у мяне было прадчуванне, і я паклаў у сумку бутэльку шампанскага. Стадён у Барысаве ўшчаслівы для нас. У Італіі нам не папашчалася, прапусцілі два неадарэчныя галы, але, паводле статыстыкі, мы пераўзышлі італьянцаў. Пасля таго паражэння ў нас абдыла-

ся размова, і я не сумняваўся, што хлопцы будуць памираць на полі. Магчыма, гэта футбольны бог нас узагародзіў», — падзяліўся Георгій Пітровіч.

Яшчэ адзін герой матча, аўтар пераможнага гала Алег Верцаля прызнаўся, што гэты матч — галоўны ў яго кар'еры: «Маркую, толькі з часам мы зразумеем рэальную значнасць нашага дасягнення — і радасці будзе яшчэ больш. Сённяшні матч адзначаны самымі важнымі для мяне. Прычым не толькі ў сёлетнім сезоне, але і ва ўсім футбольным жывіцці».

Трэнер гасцей Пьерлуіджы Казірагі на пасляматчавы прэс-канферэнцыю з прыкрасці не прыйшоў. Яго каментарый прыводзіць Football Italia: «Паражэнне ад беларусаў азначае не толькі тое, што мы не трапілі ў фінальную частку чэмпіянату Еўропы, але і тое, што мы прапусцілі Алімпійскія гульні ў Лондане-2012. Гэта катастрофа для зборнай Італіі. Мы выйгралі першы матч 2:0 у пятніцу і адчувалі, што справа зроблена. Праўда, футбалісты стараліся, і я не магу іх крытыкаваць за адсутнасць жадання. Паражэнне ў гасцях — гэта расплата за гэтыя пяць хвілін вар'ятаў у пачатку матча, калі мы прапусцілі два мячы. Я гэтак жа растроены, як і гульцы», — прызнаўся трэнер зборнай Італіі.

Акрамя беларусаў, у фінале чэмпіянату Еўропы, які летам пройдзе ў Даніі, — Данія (які арганізатар турніру), Англія (абіграла у плей-оф румынаў), Швейцарыя (перайграла шведар), Ісландыя (выйграла у шатландцаў), Чэхія (перамагла грэкаў), Іспанія (адолела харватар) і Украіна (узьяла верх над галандцамі). Дагэтуль наша каманда двойчы выхадзіла ў фінал чэмпіянату Еўропы — у 2005 пад кіраўніцтвам Юрыя Пунтуса і ў 2009 з Юрыем Курніенічам.

Пахварэць на нацыянальную каманду ў гэты ж дзень (гульнія праходзіла ў Мінску на стадыёне «Дынама») сабралася зусім не так шмат балельшчыкаў, як збіраецца на топ-матчы. Стадён не запоўніўся нават на трэць, і прычым тут некалькі. Гэта і пратэст падаслепаў Бернд Штанге. Сяргей Крывец, якая літаральна хвіліну таму каля бройкі навукаў наш трэнер, на 77-й хвіліне зрабіў лік 2:0. І пасля гэтага лічы на тэблано ўжо

Твае права

ПРЫ «ПАГАДНЕННІ БАКОЎ» ДАПАМОГУ НЕ ПЛАЦЯЦЬ

ЗВАЛЬНЕННЕ — сітуацыя заўсёды няпростая. І часта тут узнікае шмат па-сапраўднаму пікантных момантаў. Ці павінны плаціць выхадную дапамогу ў выпадку, калі работнік вышманы пакуль свабэ месца па стане здароўя, ці можа пенсіянер спыніць кантракт па ўласным жаданні і што рабіць, калі былі наймальнік упарта адмаўляцца праводзіць канчатковы разлік — вось толькі некаторыя, найбольш папулярныя пытанні. І разабрацца з імі мы паспрабуем з дапамогай намесніка начальніка аддзела працы і зарплатаў камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама Яўгена Леанідавіча КАЗАКЕВІЧА.

Прапанова. А затым — звальненне

Падчас медабследавання ў мантажнік-вышыннік канстатавалі пагаршэнне стану здароўя, вынікам чаго стала заключэнне ўрачоў на-кансультацыйнай камісіі пра праціпаказанне да выканання ранейшых абавязкаў. Ці мае права наймальнік на падставе гэтага патрабаваць скасавання працоўнага дагавора «па пагадненні бакоў»? — Скасаванне працоўнага дагавора ў сувязі з неадпаведнасцю пасадзе ці выканавмай рабоце з прычыны стану здароўя прадугледжана 42 артыкулам Працоўнага кодэкса, прычым у такім выпадку работніку павінна быць выплачана выхадная дапамога ў памеры не менш за ўдвохдзяткіх сярэдняга заробак, — кажа Яўген Казакевіч.

— Апроч таго, нельгіне забяжыць звальненне з прылічыны стану здароўя можа абдыццільна толькі ў выпадку, калі работнік, у згоду згоды, магчыма перавесці ў той жа арганізацыі на іншае месца — і ў тым ліку з перанавучаннем. Між тым, калі ў падобнай сітуацыі абдыблосца звальненне па пагадненні бакоў і, адпаведна, не была выплачана выхадная дапамога, то можна звярнуцца на працягу месяца ў суд па месцы рэгістрацыі арганізацыі. Прычым пры такім вароце неабходнасці аплываць судовыя выдаткі ў работніка няма.

Матадзаснасць — умова істотная

Крыку іншая сітуацыя. Кіраўніцтва арганізацыі настойвае, каб работнік заключыў дагавор аб матэ-

рыяльнай адказнасці ў выдае адпаведнага загад. Работнік падпісвае такі дагавор не хоча. Якімі моццэ быць наступствы?

— Тут неабходна адзначыць дзве акаліччасці, — распавядае Яўген Казакевіч. — Па-першае, паводле 405 артыкула Працоўнага кодэкса, пісьмовыя дагаворы аб поўнай матэрыяльнай адказнасці могуць быць заключаныя толькі з работнікамі ва ўзросце пасады за 18 гадоў, якія займаюць пасады або выканваюць работу, непасрэдна звязаную з заауваннем, апрацоўкай, продажам, перавозкай ці выкарыстаннем у працэсе вытворчасці перададзеным ім матэрыяльных каштоўнасцяў у вызначаным заканадаўстве парадку. І па-другое. Заклучэнне з работнікам дагавора аб матэрыяльнай адказнасці з'яўляецца змяненнем істотных умоў яго працы. А, значыць, тут неабходна выкананне поўнай працэдурцы.

У прыватнасці, пра змяненне істотных умоў працы наймальнік абавязаны палярэдзіць работніка не пазней чым за месца — і прычым пісьмова.

— У выпадку адмовы работніка ад працягу працы ў сувязі з істотным змяненнем яе умоў працоўны дагавор можа спыніцца — з выплатай выхадной дапамогі ў памеры не менш чым за двухдзяткіх сярэдняга заробак, — працягвае Яўген Казакевіч. — Аднак зноў жа трэба зазначыць: калі наймальнік пісьмова не палярэдзіць пра змяненне істотных умоў працы не пазней чым за месца, то настойваць на заключэнні дагавора аб матэрыяльнай адказнасці ён не мае права. Прычым

у гэтым выпадку адмова падпісвае такі дагавор не з'яўляецца дысцыплінарным праступкам.

Пенсіянер не вырашае самастойна

Работнік дасягае пенсійнага ўзросту за чатыры месяцы да заканчэння тэрміну свайго кантракта. Заставацца на ранейшым месцы намеру няма. Ці абавязаны наймальнік задавальніць заяву пра да тэрміновае скасаванне кантракта, інакш кажучы, ці мае права работнік-пенсіянер спыніць свае працоўныя адносіны ў любы дзень?

— Нормы артыкула 40 Працоўнага кодэкса, паводле якіх наймальнік абавязаны правесці звальненне ў «пажаданы» работнікам дзень пры наяўнасці абставін, што выключаюць або значна абцяжарваюць працяг працы (стан здароўя, пенсісны ўзрост, радыеактыўнае забруджванне тэрыторыі і г.д.), датычыцца толькі выпадкаў працоўнага дагавора на няп'юўны тэрмін, — зазначае Яўген Казакевіч. — Аднак у нашым выпадку гаворка ідзе менавіта пра кантракт. Падпісанне кантракта азначае, што работнік добраахотна пагаджаецца працаваць да заканчэння вызначанага ў ім тэрміну. І, такім чынам, патрабаваць да заканчэння скасаванне кантракта пасля наступлення пенсійнага ўзросту работнік тут не можа.

За кніжку плаціць грошы

На жаль, даволі тыповыя малаюнак. Работнік звальняецца, аднак не можа забраць сваю працоўную кніжку. Ужо былі наймальнік яе проста не выдае — з тлумачэннем, маўляў, кніжка знаходзіцца ў іншым офісе. Што рабіць у такім выпадку?

— Паводле 50 артыкула Працоўнага кодэкса, працоўная кніжка павінна быць выдана «на руку» ў апошні дзень работы, — нагадвае Яўген Казакевіч. — Калі ж гэтага па віне наймальніка не адбылося, то за увесь час затрымки працоўнай

кніжкі работніку выплачваецца яго сярэдня заробак. Пры гэтым сама дата звальнення змяняецца на дзень выдчы працоўнай кніжкі.

У выпадку ўзнікнення праблем з атрымнаннем працоўнай кніжкі работнік можа звярнуцца ў суд па месцы рэгістрацыі арганізацыі. Варта мець на ўвазе, што плаціць судовую пошліну тут не дзвядзятца. Аднак непасрэдна тэрмін звароту ў суд абмежаваны месцамі — з дня уручэння копіі загада аб звальненні, з дня выдчы працоўнай кніжкі з запісам аб падставе спынення працоўнага дагавора або з дня адмовы ад выдчы ці атрымання указаных дакументаў. І павялічыць гэты тэрмін магчыма толькі ў судовым парадку пры наяўнасці ўважлівых прычын.

Кантралюе толькі суд

Адно з жорсткіх патрабаванняў заканадаўства пры звальненні — правядзенне канчатковага разліку ў апошні дзень работы. У выпадку ўзнікнення праблем тут таксама трэба звяртацца ў суд. Аднак бывае і так: суд выносіць рашэнне пра безумоўную выплату грошай, якія належыць работніку. Але наймальнік выконвае гэта рашэнне не спяшаецца.

— Паводле 24 артыкула Грамадзянскага працэсуальнага кодэкса, судыя паставыю, якія набылі законную сілу, абавязковыя для ўсіх юрыдычных асоб і ўсіх грамадзян, і ў тым ліку — для службовых асоб, — падкрэслівае Яўген Казакевіч. — Невыкананне ва ўстаноўлены тэрмін судовай паставыю цягне за сабой адказнасць, прадугледжаную заканадаўствам. Пры гэтым прымусовае выкананне паставыю суда адносіцца да кампетэнтцыі судова выканаўцаў. Варта адзначыць, што кантроль за правільным і своєчасным выкананнем судовых рашэнняў з'яўляецца суддзій. Якія ж небудзь іншыя дзяржаўныя органы кантралюваць выкананне судовых рашэнняў проста не маюць права. Сяргей ГРЫБ.

НА МІЖНАРОДНЫЯ РЫНКІ І ДА ЯКАСЦІ ЖЫЦЦЯ — ПРАЗ СТАНДАРТА

14 кастрычніка — суветны Дзень стандартызацыі.

У краіне нарматыўная база зараз ахоплівае практычна ўсе галіны эканомікі і актыўна развіваецца. У 2009-2010 гадах прынятыя 1 200 дзяржаўных стандартаў (СТБ). Узровень гарманізацыі дзяржаўных стандартаў з суветнымі за гэты перыяд дасягае 70 працэнтаў. У 2011 годзе плануецца, напрыклад, распрацаваць дзяржаўныя стандарты ў чыгуначнай галіне — гэта стандарты, якія ўстанавляюць патрабаванні да пасажырскіх вагонаў, абсталявання пасажаўрава на чыгуначных вакзалах і самім транспарце, паслуг грамадскага харчавання ў пасажырскіх цягніках і экспедытарскіх паслуг.

У наступным годзе таксама мяркуюцца распрацоўка дзяржаўных стандартаў у галіне энергааспажывання і аховы навакольнага асяроддзя, заснаваных на найноўшым заканадаўстве Еўрасаюза. Гаворка ідзе пра дзяржаўныя стандарты, што ўстанавляюць паказчыкі энергааспажывання ў рэжыме чакання для бытавой электрычнай і электроннай апаратуры, патрабаванні экалагічнага праектавання рухавікаў, патрабаванні па абмежаванні энергааспажывання тэлевізараў ў рэжыме нармальнай эксплуатацыі і чакання.

Акрамя гэтага, з 1 студзеня 2011 года ўдзельніча стандарты на лён, шаршціну праху, выкарыстанне якіх павялічылі і канкурэнтназдольнасць. На працягу наступнага года заплававана распрацоўка стандартаў па абзначэнні памераў блізыны для жанчын і дзятчынак, дапуўненні сімвалаў па дглядзе тэкстыльных вырабаў, якія б адлюстравалі больш сучасныя спосабы догляду.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Абзац

У Беларусі 2185 татаў знаходзіцца ў водпуску па дглядзе дзятцяў ва ўзросце да 3 гадоў.

Будаўніцтва 1 км Мінскага метрапалітэна абыходзіцца ў сярэднім у суму каля \$45 млн, паведаміў учора на прэс-канферэнцыі ў Мінгарвыканкаме дырэктар ААТ «Мінскметрапраект» Валерый Чаканюк.

П'яны індывідуаль «заміраваў» сталічны запарк. Справа аб заведана непрыдатным паведамленні пра небяспеку распачата ў дачыненні да 32-гадовага непрацоўнага мічманіна. Устаноўлена, што 12 кастрычніка менавіта гэты чалавек у стане алкагольнага аг'янення патэлефанаваў у міліцыю і паведаміў пра міраўненне мінскага запарка. Падчас абследавання тэрыторыі саперамі ніякіх выхоўных прадметаў знойдзена не было. «Мінёр» затрыманы.

Поўны абзац

У аварыю трапіла машына... без вадзіцеля. Аўтамабіль «Мерседэс» самастойна з'ехаў са станкі на вуліцы Старожакоўскай, выехаў на праезную частку, ускочыў на бардзюр... павіс на камені. Кіроўчы, які стаў сведкам самастойнага жыцця легкаважы, выклікаў супрацоўнікаў ДАІ. Высветлілася, што «Мерседэс» належыць 32-гадовай бландыцы з Дзяржынска. Паставіўшы машыну пад гарку, яна, магчыма, не зацягнула ручны тормаз, а сама пайшла па сваіх справах. Супрацоўнікам ДАІ давлялося ісці на яе пошукі.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і Інфармагенцтваў.

КАБ НЕ СКАРАЧАЦЬ КОЛЬКАСЦІ РЭЙСАЎ, ВЫКАРЫСТОЎВАЕЦА ТАРЬФОНАЯ КАРЭКЦІОЎКА

ЖЫХАР вёскі Раванічы Чэрвеньскага раёна Іван Паўлавіч Уласавец папярсы тлумачэнні адносна транспартнага абслугоўвання, дакладней, тых прыпыткаў аплатаў за праезд, які існуюць, і якія, як можна было зразумець, не задавальняюць чытача.

— Чама, скажыце, выскове павінен плаціць на 35 рублёў больш за адзін кіламетр праезд? — пытаўся заўнік.

Мы спрабавалі патлумачыць, што такая паставоўка пытаньня — не зусім карэктная. Трэба ведаць дакладна, пра якія маршрутны ідзе гаворка: прыгарадныя маршруты з міжгародня, якімі аўтобасамі яны абслугоўваюцца ці міжгародня ці швэдымі крэсламі), размова ідзе пра звычайныя ці экспрэсныя, хуткасныя рейсы. А шлчз лепш было б назваць канкрэтны рейс (адкуль і куды ідзе, у які час, якім аўтапаркам абслугоўваецца), каб можна было падрабязна разабрацца ў сітуацыі. Іван Паўлавіч адмовіўся агучыць такую інфармацыю. У выніку сумесным намаганьнямі мы сфармулявалі тое, што цікавіла чытача.

Ён упэўнены, што ўсе прыгарадныя маршруты па Чэрвеньскаму раёне — толькі хуткасныя. Адзін кіламетр праезд у іх каштуе: у аўтобусах з швэдымі крэсламі — 153 рублі, з мяжкімі — 158 рублёў. У той жа час, сьвядражэў далей чытач, усё міжгародня маршруты, якія пралягаюць па тэрыторыі раёна, інакш звычайнымі, з адпаведнымі тарыфамі. Так, адзін кіламетр праезд у іх каштуе: у аўтобусах з швэдымі крэсламі — 118 рублёў, з мяжкімі — 122 рублі. Адоўліў і агучыла свейшы пытанне наконт «пералатлі» 35 рублёў за кіламетр праезд: Іван Паўлавіч вылічыў розніцу паміж самым дарагім «мяжкім» прыгарадным хуткасным маршрутам і самым танным «швэдым» звычайным міжгароднім (што зноў жа, як падаецца, не зусім карэктна, паколькі пасажыр мае права выбару). Тым не менш мы спыніліся менавіта на такой фармулёўцы пытаньня, якое потым пераараславі спецыялістам РУП «Мінскатранс» у наступным: «чаму пасажыр, які едзе ў адным і тым жа накірунку аднолькавую колькасць кіламетраў, плаціць па-рознаму за білет?»

— Ёсць паставана Міністэрства эканомікі, што перавозчык — у нашым выпадку гэта аўтапарк № 20 Чэрвень, калі мы гаворым пра прыгарадныя перавозкі, — мае права ўстанавляваць тарыфы на перавозкі, зьыходзячы з даходаў, выдаткаў, акупнасці гэ-

тых перавозак, — распавяла вядучы інжынер аддзела пасажырскіх перавозак прадпрыемства Тамара ЕРМАЛАЕВА. — Не згодная з пасажырам, што абсалютна ўсе прыгарадныя маршруты — толькі хуткасныя. Калі б ваш чытач пагадзіўся назваць які канкрэтны маршрут, можна было б апэратыўна правесці ўсю інфармацыю па ім. А ўвогуле магу сказаць, што ёсць кірункі, дзе дастатковы пасажырапалаток, і павялічаныя тарыфы за праезд на такіх маршрутах няма патрэбы. А могуць быць дальнія кірункі, напрыклад, да мяжы раёна з суседнім Бярэзінскім, дзе пасажыраў на маршрутах не так і шмат. Але і на іх рэйсы павінны выконвацца — хоць бы як мінімум на ўзроўні сацыяльных стандартаў. Якая ў гэтым выпадку будзе акупнасць рэйсаў аўтобуса? Аўтапарк жа не можа ўвесь час працаваць са стра-тамі. Таму і ўдзельніча хуткасныя маршруты. Інакш давлялося б скарочаць коль

14 кастрычніка
2010 г.
№ 35 (229)

Кіруем самі!

У Магілёўскай вобласці вучацца не толькі патрабаваць ад уладаў, але і самастойна ствараць прыгожыя і ўтульныя жыццёвае асяроддзе.

У Крычаўскім раёне адбыўся семінар старшын гарадскіх і раённых Саветаў дэпутатаў Магілёўскай вобласці на тэму: «Павышэнне ролі органаў грамадскага тэрытарыяльнага самакіравання ў вырашэнні пытанняў добраўпарадкавання тэрыторый».

Дэпутаты лічаць, што органы грамадскага самакіравання — гэта іх апырышча, бо разам з актывістамі можна вырашаць актуальныя праблемы і рухацца наперад. Сёння ў Магілёўскай вобласці ў самакіраванні занята амаль 17 тысяч чалавек, толькі вясковых старастаў у раёне — больш за 2,5 тысячы.

Праца органаў грамадскага самакіравання ў Магілёўскай вобласці добра пастаўленая ў Крычаўскім раёне горада Магілёва, Быхаве і Горках, але найбольш актыўна яны развіваюцца ў Крычаве. Як падкрэсліў старшыня Магілёўскага абласнога Савета дэпутатаў Уладзімір ПАНЦЮХОЎ, «тут яны існуюць не на паперы, а ў жыцці».

Першыя парасткі грамадскага самакіравання ў Крычаве з'явіліся ў 2007 годзе. Цяпер жа тут працуе 180 старшых дамоў, створана 8 мікрэзон у раённым цэнтры, дзейнічае каардынацыйны савет па працы з органами самакіравання. У мікрэзонах ёсць нават кнігі зваротаў грамадзян, прычым іх выкананне кантралююць самі людзі. Старшыня Крычаўскага раённага Савета дэпутатаў Сяргей ЛЕУШУНОЎ лічыць, што менавіта тэрытарыяльнае самакіраванне яднае людзей і развівае іх ініцыятыву.

У Крычаўскім раёне на грамадскіх пачатках працуе 66 старастаў вёсак. Адна з іх — Лізавета Аляксандраўна КІСЯЛЁВА з вёскі Сакольнічы, дырэктар мясцовай школы і дэпутат раённага Савета. У гэтай вёсцы 6 вуліц, і ў кожнай ёсць старшы. Усе яны збіраюцца разам, каб абмяркоўваць розныя праблемы, адна з якіх — добраўпарадкаванне. Праца па навядзенні парадку тут калісьці пачалася з таго, што школьнікі прыбіралі мясцовыя могілкі. Тады настайнікі запальталі ў дарослых:

«Ці не сорамна вам, што дзеці працуюць, а вы не?» Сапраўды, стала сорамна. З тых часоў у Сакольнічы пачалі паспяхова праводзіць агульныя суботнікі.

Старшыня Бацвінаўскага сельскага Савета Ігар МЯЦЕЛІЦА лічыць, што цяпер для мясцовай улады галоўнае — аператыўна рэагаваць на звароты людзей. У гэтым сельскаму Савету якраз дапамагаюць старасты, якія могуць патэлефанаваць у любы час і вынесці на парадак дня любую праблему.

А найбольш вяскоўцаў, лічыць Ігар Мяцеліца, хвалююць зямля і асабістыя падсобныя гаспадаркі. На тэрыторыі сельсавета ёсць тры буйныя статкі, у якіх 271 карова. Яшчэ нядаўна людзей вельмі турбавалі пытанні з тлустасцю малака, ад якой залежыць аплата. Каб больш не было прэтэнзій і хваляванняў, на кожную брыгаду зборшчыкаў малака набылі прыборы вымярэння тлустасці. Грамадскія актывісты дапамагаюць спраўляцца і з праблемнымі сем'ямі. І вынік працы ёсць: за год колькасць злачынстваў на тэрыторыі сельсавета скарацілася роўна ўдвая.

Старшыня каардынацыйнага савета па працы з органами грамадскага самакіравання Зінаіда СКАЧКОВА лічыць, што людзі павінны не проста патрабаваць, але і самастойна дбаць пра культуру і чысціню. Тут важна і зацкаўленасць актывістаў, таму ў Крычаве іх абавязкова стымулююць — маральна і матэрыяльна. Два разы на год на свяце мікрэзон прэміруюць лепшых старшых пад'ездаў, дамоў, вуліц.

У семінары браў удзел памочнік Прэзідэнта, галоўны інспектар па Магілёўскай вобласці Геннадзь ЛАУРАНКОЎ. Ён сказаў, што для чалавека вельмі важнае жыццёвае асяроддзе, але яго ствараюць самі людзі. Нельга лічыць, што нехта павінен за цябе гэта зрабіць. Гэту актуальную выснову, паводле слоў Генадзя Лаўранкова, найперш зразумелі ў вёсках, а цяпер яна паспяхова рушыць у гарады. І задана ўлады — знайсці і падтрымаць ініцыятыўных людзей.

— Мы здольныя зрабіць усё, каб жыць у прыгожай і ўтульнай вобласці, — сказаў памочнік Прэзідэнта.

На семінары гаворка ішла не толькі пра добраўпарадкаванне, але і пра іншыя вельмі актуальныя тэмы.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

УСЁ, ЯК ДОМА

Днямі давялося завітаць у сям'ю Ірыны Касіян. Дзяўчаты з задавальненнем праводзяць экскурсію па кватэры — асобныя пакойчыкі для хлопчыкаў і для дзяўчынак (дзеці, дарэчы, ужо прыйшлі са школы і робяць дамашнія заданні), вялікая зала, дзе кожны вечар уся сям'я з задавальненнем глядзіць тэлевізар. Заходзім на кухню — якраз самы час пабудоваць. Самыя маленькія — Ігар, Соф'я, Арцём і Вадзім — яшчэ ў дзіцячым садку, Андрэй — у санаторыі. Таму за абедзненным сталом сабраліся мама-выхавальніца Ірына Касіян разам з Акансай, Валерыяй, Сяргеем, Кірылам, Маргарытай (на здымку).

Тут усё, як у шматкватэрным доме, толькі замест звыклага пяці-ці дзевяціпавярховіка — будынак адрамантаванага дзіцячага садка. Тут сапраўдны ўтульны кватэры, званкі на дзвярах. Усё, як дома, амаль усё... «Дзіцячы гарадок» сталічнага Ленінскага раёна, якому сёлета споўнілася ўжо дзесяць год — абсалютна новая мадэль для жыцця дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў. Зараз у гарадку дзесяць сямей, кожная мама-выхавальніца глядзяць пяць-дзесяць дзетак. Да канца гэтага года плануецца адкрыць яшчэ дзвюх выхаваўчых груп. Падаецца, што дзеці адчуваюць сябе сапраўды ўтульна, бо словы «мама», «брацік», «сястрычка», «пабеглі дадому» чуваць з вуснаў не толькі маленькіх дзетак, але і падлеткаў.

Марына БЕГУНКОВА. Фота аўтара.

АПОШНІ ШАНЦ, або Тэорыя і практыка выпраўлення

— А яшчэ быў такі выпадак. У лютым гэтага года мы пазбавілі бацькоўскіх правоў адну маці — калі можна так яе назваць. Адбыўся выязны суд, забралі чыявэржы дзяцей... Калі вярталіся з суда, сацыяльны педагог школы пытаецца ў яе: «Валяціна, можа, ты зойдзеш у прытулак да дзяцей?» «А на чым я дадому дабрэўся?» — абурлася «мама». Яна нават не захацела з імі развітацца. Гэта ўжо край, я лічу. Далей няма куды.

Намеснік старшын камісіі па справах няпоўнагадовых Капыльскага райвыканкама Зоя Дайняк можа раскажаць колькі заўгодна такіх гісторый. Практычна кожная сацыяльна небяспечная сям'я, у якой у адпаведнасці з Дэкрэтам № 18 адбыліся дзеянні, прайшла праз камісію, і Зоя Леанідаўна памятае ўсіх. І за чужых малых перажывае часам больш, чым іх родныя бацькі.

Але каб выратаваць «ячэйку грамадства» і вярнуць яе ў параўнальна нармальнае жыццёвае рэчышча, адных перажываньняў мала. Ды і пакараньняў — недастаткова. Можна адрабят дзяцей, пакараць нядабайных бацькоў рублём, але... так і не дастукацца да іх сям'яў.

— Для нас галоўнае — настроіць бацькоў на будаўніцтва, каб яны самі хацелі выходзіць сваіх дзяцей, — кажа Зоя Леанідаўна. — А для гэтага павіна быць сістэма, скарэаваная перш за ўсё на ранняе выяўленне

неўладкаваных сям'яў і працу з імі на пярвочным узроўні.

І такая сістэма ў Капыльскім раёне існуе. Гэта азначае, што і сельскія Саветы, і сельгаспрадпрыемствы, і ўстановы адукацыі, і іншыя мясцовыя структуры, нарэшце, усвядомілі важнасць сваёй зацкаўленасці не толькі дэсама асобных дзяцей, але і аздараўленнем сямейнага клімату ўвогуле.

Трэба сказаць, што гэтае разуменне даецца мясцовым кіраўнікам нялёгка. Ды і сёння, лічыць Зоя Дайняк, яно маглі б быць лепшым.

— Вельмі цяжка іншы раз даказаць нашым нязвыш структурам, што пасля адарвання дзіцці з сям'ёй неабходна працаваць далей, і ў першую чаргу — па месцы яе пражывання. Асноўны «прыкметы» неўладкаванасці — антысанітарны, адсутнасць бытавых умоў, развал, г'яства, абывакавасць... Ну не можа ўсё гэта выпраўляць раённая камісія. Бо сям'ю лепш за ўсё ведаюць мясцовыя структуры, — тлумачыць Зоя Дайняк. — І усё ж, калі праўноўваць сённяшняю сітуацыю з раёнайшай, то зручэй і лепшы бок на месцах выдвочэння, адпаведна, з'явіліся і вынікі.

Калі сёння школа дасылае ў раённую камісію па справах няпоўнагадовых хадайніцтва або прызначаны той ці іншай сям'і сацыяльна небяспечнай, або ра-

ёны аддзел па надзвычайных сітуацыях настойліва рэкамендуе адабраць дзяцей і змясціць іх у прытулак, таму што ў хаце пецка развалілася, — камісія не спяшаецца з канчатковымі вывадамі. Пры падрыхтоўцы матэрыялаў яна абавязкова консультуецца з адпаведным сельскім Саветам — наколькі там лічаць гэтыя раённыя правільнымі? І часам чыю ў адказ: «Давайце не будзем спяшчацца. Бацька працуе, маці — таксама. У іх нядрэнныя заробкі. Яны не злужываюць спіртным, хутчэй — сільныя... Ім можна дапамагчы. Мы яшчэ маля папрацавалі на месцы». І камісія прымае рашэнне: у хадайніцтва школе адмовіць, а сельскаму Савету класці дадатковы план і кантралюваць яго выкананне.

— Так было, напрыклад, з сям'ёй Ігнатчыкаў — размова ішла аб адабрэнні ў іх чацвярых дзяцей. У хаце, дзе жылі сям'я, па віне бацькоў узніклі праблемы з газам, з ацяпляльнай сістэмай, з электраправадкай... Да рашэння праблемы мы падключылі старшыню Семежыўскага сельскага Савета і аддзел па надзвычайных сітуацыях, пралісалі ім дакладны план дзеянняў, вызначылі тэрміны выканання... І сям'я на той час выратавалі. Праўда, сёння яна знаходзіцца пад пільным кантролем, — расказвае Зоя Дайняк.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Прысталічныя клопаты

Памыляецца той, хто не бачыць спецыфікі Мінскага раёна. Як і сама сталіца, яе непасрэдны сусед і зямельны «донор» — тэрыторыі своеасаблівыя, у нечым нават унікальныя. У іх шмат агульнага, але ў кожнага ёсць і свае адметнасці. Так, у Мінскім раёне пражывае толькі афіцыйна зарэгістраваных 170 тысяч чалавек. Плюс прыкладна столькі ж «нелегалаў» і невялікая армія дачнікаў (тут месціцца 309 садаводчых таварыстваў).

Гэта сур'ёзная нагрузка на камунальныя і інжынерныя камунікацыі раёна. Ды і самі мясцовыя жыхары — народ спецыфічны, са «сталічнымі» патрабаваннямі і прэтэнзіямі. Рагён даўно de-facto з'яўляецца «спальным раёнам» Мінска. Значная частка мясцовых жыхароў (каля 80 тысяч) — штодзень ездзяць на працу ў сталіцу а жывуць у прысталічных.

— Працуючы ў горадзе, нашы людзі плацяць падаходны падатак у гарадскую казну, — патлумачыў старшыня Мінскага раённага Савета дэпутатаў Канстанцін ЛІХАЧ, — а ўдзел горада ў вырашэнні праблем раёна да апошняга часу быў мінімальным. Нашы праблемы назапалваліся дзесяцігоддзямі. І вырашыць іх самастойна, толькі сваімі сіламі, раён быў не ў стане. Цяпер настаў пераломны момант — мы адчуваем істотную падтрымку не толькі вобласці, але і сталіцы... Безумоўна, нашаму чалавеку, які працуе ў горадзе, хочацца, каб у Мінскім раёне былі такія ж камфортныя ўмовы пражывання, які і ў самім Мінску: каб асфальт усюды ляжаў, каб грамадскі транспарт хадзіў рэгулярна, каб на годным узроўні было медыцынскае абслугоўванне, каб належным чынам вырашаліся пытанні ЖКГ (вываз смецця, водазабеспячэнне і усё астатняе). Але гэтага, на жаль, пакуль не атрымліваецца. Мінскі раён з'яўляецца донорам вобласці — на 1 кастрычніка гэтага года толькі 13-15 працэнтаў сабраных на нашай тэрыторыі падаткаў мы пакідалі сабе, астатняе аддаём у абласны і рэспубліканскі бюджэты.

Цывілізаванае рашэнне

Бадай што галоўная праблема Мінскага раёна — добраўпарадкаванне. «Варты сталіцы» павінны выглядаць дастойна, гэта аксіёма. Аднак агульныя намаганні цэлага раёна часта перакрэсліваюцца шкідніцтвам — інакш не скажаш — некаторых дачнікаў. Большасць з іх пражывае ў раёне сезонна, хтосьці — круглы год. Разам з вяскоўцамі дачнікі карыстаюцца мясцовай сацыяльнай і камунальнай інфраструктурай, пастаянна ўзнікаюць перад мясцовымі органамі ўлады пытанні па паліяпшэнні водазабеспячэння, вулічнага асвятлення, стану дарог, якасці транспартнага абслугоўвання і г.д. Нават прапануюць увесці іх дачныя кааператывы ў склад бліжэйшага населенага пункта, каб тэрыторыю садаводчага таварыства развівалі і добраўпарадкавалі за бюджэтныя грошы. І пры гэтым прыкладзі мінімум намаганняў на карысць раёна, на паліяпшэнне добраўпарадкавання сваёй тэрыторыі яны не спяшаюцца.

— Дачныя кааператывы — гэта прыватная ўласнасць, — падкрэсліў старшыня Мінскага райсавета. — Там ёсць свае органы самакіравання, якія павінны вырашаць узніклія пытанні. Усё роўна значны аб'ём праблем яны перакладаюць на нашы плечы (забяспечыць праезд да садаводчага таварыства, разнастайны асартымент вясковай крамы, дапамагчы апрацаваць участак, высаца гной, падвесці ў кааператыву святло, ваду і г.д.). Мільён праблем. Нагрузка на раён вялікая. А калі заходзіць размова пра заключэнне дагавораў з камунальнай службай на кантралізаваны вываз смецця з тэрыторыі дачнага кааператыву — узнікаюць пытанні. Дачнікі ідуць на гэта вельмі неахотна. Аргументуюць тым, што свае бытавыя адходы яны вывозяць самі, на аўтамабільх. Але куды вывозяць? У лепшым выпадку — да суседняй вёскі, дзе пакадаюць мякі са смеццем пры дарозе ці на аўтобусным прыпынку ў перапоўненай сметніцы (потым нашым службам даводзіцца за імі прыбіраць). У горшым — выкідаюць у лес. Мы прыцягваем такіх да адказнасці, штрафуем, патрабуем ад кіраўніцтва садаводчага таварыства нарэшце вырашыць пытанне вывазу смецця цывілізавана — заключыць дагавор са спецарганізацыяй.

Такая ж сітуацыя і па гаражных кааператывах, якіх у раёне некалькі сотняў. Члены гаражных кааператываў таксама не спяшаюцца заключыць дагавор на вываз смецця. Абыходзіцца адзінай сметніцай на ўсё. Сельвыканкамы праводзяць тлумачальныя размовы, заклікаюць аўтамабілістаў заключыць дагаворы, здаваць металалом, упарадкоўваць сваю тэрыторыю. Работа выдзецца, але яна яшчэ далёкая ад свайго завяршэння.

Экалагічны прэсінг

Самы важны (і самы непрыглядны) аспект шматграннай тэмы добраўпарадкавання — звалікі. У Мінскім раёне на пачатку года было 28 міні-палігонаў — так бы мовіць, раёнага значэння. Плюс тры гаражскія палігоны, куды звозіць усё сваё адходы (і бытавыя, і прамысловыя) сталіца. Яны таксама размешчаны на тэрыторыі Мінскага раёна, але сам Мінскі раён туды даступны не мае.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Ёсць пытанне! ШУРПАТАСЦІ КУРОРТНАЙ ЗОНЫ

Некалькі пунктаў у парадак дня верагоднай сесіі Нарачанскага сельскага Савета дэпутатаў Мядзельскага раёна з нагоды абмеркавання дзяржаўнай праграмы развіцця курортнай зоны Нарачанскага раёна на 2011—2015 гг.

Як ужо паведамлялася, Прэзідэнт Беларусі напрыканцы верасня падпісаў адпаведны ўказ па яе выкананні. Гэта толькі здаецца, што часу на рэалізацыю праграмы наперадзе шмат. Калі ўважліва паглядзець на той велізарны маштаб работ, якую трэба будзе зрабіць, то дух займае. Бо прыдзецца ствараць на базе курортнай зоны Нарач найбуйнейшы аздараўленчы, культурна-забаўляльны і турыстычны цэнтр краіны, які зможа паспяхова канкуруваць з вядомымі замежнымі курортамі. Зразумела, мясцовы ўлада Мядзельскага раёна ні ў якім разе не застанецца ў баку ад гэтай важнай справы. Не мае права. Відзец, дзяржаўную праграму абмяркоўваць і на сесіях Мядзельскага райсавета і ў Нарачанскім сельскім Савеце, што было б лагічна і апраўдана. А пакуль прапануем некалькі канкрэтных пытанняў для будучай, не сумняваемся, прунтоўнай размовы.

Нарачанскі курорт, калі ехаць з Мінска праз Мядзель, пачынаецца з аўтобуснага прыпынку «Санаторый «Нарач»». Колькі памятаю, стаіць тут брыдкава, несучасная і вельмі нярэчная цагляная пабудова, падобная на невялікую аўтастанцыю. Стаіць ужо амаль 50 гадоў. Яшчэ летам яна больш-менш задавальнае шматлікіх пасажыраў — можна ў цяньку нарачанскіх сонсаў пачакаць адпраўлення аўтобуса ці маршрутку. А васьмі зімой, асабліва ў сцюжу, калі градус паніжаецца і дзьме празвілы вецер, гэтае чаканне ператвараецца ў жорсткае выпрабаванне. Так звычайна аўтастанцыя не мае ні дзвярэй, ні вокнаў — толькі дзве лавы, на якіх не схавалася ад халадзчы. Ад марозу пакутуюць як адпачывальнікі, у тым ліку і замежнікі, так і касіркы, якія вымушаны зімой сядзець у кажуках, бо інакш немагчыма працаваць. Няўжо гэты неда-рэчны прыпынак-аўтастанцыя, так бы мовіць, білетная забягаўка, куды будучы рэйсавым транспартам прыбываць турысты на сучасны еўрапейскі, як выні-

кае з праграмы, курорт, стане першым уражаннем аб Нарачы? Ведаецца, неяк сумна робіцца.

Дзе ўзяць сельсавету грошы на будаўніцтва новай камфортабельнай аўтастанцыі? Можна падказаць, як часткова атрымаць сродкі на ўзвядзенне яе сучаснага будынка. Раім прагуляцца кіламетр-паўтара ад прыпынку «Санаторый «Нарач»» у накірунку Мядзеля і пасля павароту на вёску Сіманы збочыць на бераг Нарачы. Там вы знойдзецца нязвыклае для нашага вока дзіўнае жалезнае збудаванне нахштальт вільзярнай скрыні. Яе даўжыня — прыкладна трыццаць метраў, шырыня — каля дзесяці метраў, вышыня не больш за два метры. Скрыня некалі была пафарбаваная, але цяпер пакрылася іржой і ўяўляе сабой нешта футурыстычнае. Мясцовыя жыхары кажуць, што гэтую марскую платформу прывезлі некалі сюды па ініцыятыве былога дырэктара рыбзавада Валерыя Юганова, — яна служыла своеасаблівым паромам для рыбакоў, якія лавілі рыбу з дапамогай невада. Нарачанскі рыбзавод з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо амаль дзесяць гадоў. Інтэрэс да гэтай куцы металу праўляюць дзеці, якія любяць купацца побач з металічным монстрам, каб рыбакі-аматары, якія пасля рыбацкіх рыбзавадаў з часам абанкруціўся, а за-топлены «паром» так і застаўся ў вадзе каля самога берага. Так і ляжыць тут ужо ам

«ЧАРВЯК» БЮРАКРАТЫЗМУ І «ПАВУЦІННЕ» ПАДЗАКОННЫХ АКТАЎ

У перыяд існавання СССР заканадаўчая база саюзных рэспублік будавалася наступным чынам: у Маскве прымаліся асновы па любым фундаментальным кірунку любой галіны, пасля чаго рэспублікі на базе гэтых асноў распрацоўвалі «сумеснае» заканадаўства, якое фактычна ўяўляла сабой дубляванне «цэнтральных» нормаў. Зразумела, гэта не спрыяла професійнаму росту законатворцаў «на перыферыі», чый асноўнай дзейнасцю на працягу амаль што 80 гадоў было перапісанне. Пасля абвешчання незалежнасці Беларусь пачала фарміраваць сваю нацыянальную заканадаўчую базу. На першым этапе гэты працэс быў вельмі актыўны, але паступова запаволіўся — па аб'ектыўных прычынах.

Пра гэта раскажаў старшыня Саветаў багавата ўзроўню, які з'ехаўся ў Мінск, у Інстытут дзяржаўнай службы на курсы павышэння кваліфікацыі, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве Яўген СМІРНОЎ.

Ён нагадаў прысутным выказванне кіраўніка дзяржавы, які ў сваім звароце да парламента і народа адзначыў, што заканадаўчая база ў нашай краіне сфарміраваная, правераная (15 гадоў яна функцыянуе на належным узроўні і эканамічныя вынікі гэта пацвярджаюць), таму займацца «сверб-на рэфармаванне» не варта, а шліфаваць асобныя моманты — неабходна. Насамрэч выявілася, што акраш гэтыя моманты — найбольш складаныя ў рэалізацыі, патлумачыў Яўген Смірнов, бо «шліфоўка», дапрацоўка ці ўнясенне сітуацыйных змяненняў — значна больш складаны працэс, чым комплексная распрацоўка новага нарматыўнага акта. А ўсе недарпацоўкі потым «адчуваюць» практыкі.

Той, хто сочыць за зменамі ў заканадаўстве, ведае, напрыклад, аб унясенні змяненняў у крмінальна-працэсуальнае заканадаўства, дзе ўпершыню дадзена права яшчэ тром вышэйшым службовым асобам краіны выдаваць санкцыі на арышт грамадзян. У нас з дзяржстатэ ўсе ведаюць, што самыя гаюлыны ў гэтай справе быў пракурор. Але надшышоў момант, калі ўзнікла неабходнасць надзяліць тымі ж паўнамоцтвамі (правам вынясання за сваім подпісам санкцыі на арышт) старшыню КДБ, міністра ўнутраных спраў і намесніка старшыні Камітэта дзяржаўнаго кантролю дырэктара Дэпартамента фінансавых даследаванняў. Таго на постваевкай прасторы яшчэ не было... Цяпер, калі Генеральны пракурор не дае санкцыі на арышт, то яе можа даць старшыня Камітэта дзяржбеспякі. А што, задачы ў аднаго і другога не адны і тыя ж (захаваанне законнасці, нацыянальнай бяспекі, барацьба са злачыннасцю)? Адны і тыя ж. Разумнае рознае... Потым пайшлі пратэсты (Генеральны пракурор апрацэсцоўваў рашэнне старшыні КДБ). Атрымалася так, што ўнутры маналіту сілавых ведамстваў пачаліся праблемы.

Выступоўца падкрэсліў, што галоўная задача сённяшніх законатворцаў — прымаючы закон, распісаць яго настолькі аб'ектыўна і дасканала, каб ён успрымаўся адназначна, і самае галоўнае — каб ён працаваў. Бо тое заканадаўства, якое прымаецца ці не працуе, — нікому не патрэбна. Яно ўвогуле дыскрэдытуе законатворчую дзейнасць і ў першую чаргу асобаў, якія ініцыруюць прыняцце такіх законаў.

Заканадаўца нагадаў, што, акрамя базавых законаў, існуе шмат падзаконных актаў. — Самы лепшы закон — закон прамога дзеяння, усё астатняе — недарпацоўка працэсу законатворчасці, бо ў любой дзяржаве ёсць «чарвяк бюракратызму», які «раздзімае» гэтыя законы, абкладаючы іх павуціннем у выглядзе падзаконных актаў. Такіх інструкцый, папалжэнняў, удакладненняў, цыркулярных пісьмаў — дзясяткі тысяч. Чэмпіён у нас тут, безумоўна, мытня. Ад яе не адстае падатковая служба.

Працэма тлумачэння, розных інструкцый сёння існуе ў сістэме адукацыі, жыллёва-камунальнай гаспадаркі, ДАІ і г.д. Тысячы дакументаў. — Да чаго гэта прывяло? Да нас паступае шмат скаргаў: «Што вы зрабілі з адміністрацыйнай адказнасцю ў нашай дзяржаве?» Літаральна кожны жыццёва неабходны крок можа абярнуцца адміністрацыйным сплганеннем. Штрафоўцы павальна. Не тое зацімненне шкала вонкаў аўтамабіля — штраф. На «зебру» раней часу ступілі — штраф. Вадаццель перад пешаходам спыніўся не на той адлегласці — штраф. У 23 гадзіны малатком грукнуў па сцяне — штраф і г.д. Гэта нармальнае з'ява?.. Калі аналізуюць дзейнасць усіх тых органаў, якія стваралі гэтыя падзаконныя

акты, высвятляецца, што ўсе кіраваліся добрым намерам. Абсалютна.

Выступоўца падкрэсліў, што чым больш у краіне штрафаў, тым яна слабей. Чалавек увогуле такая істота, якая вельмі цяжка паддаецца гвалтоўнаму ўздзеянню. Лепш яго пераконваць. Кіраўнік краіны ўжо тройчы даваў каманду перагледзець карную практыку. Была скароцана колькасць ведамстваў, якія могуць падвяргаць пакаранню і г.д. Тым не менш, недахопаў яшчэ шмат.

З улікам таго, што мы месцімся ў цэнтры Еўропы, не здымаюцца з парадку дня пытанне вяртання ў Савет Еўропы. Нам неабходна аднавіць свой статус спецыяльна запрашанага. Для гэтага нам трэба адміністрацыйнае пакаранне ці ўвесці на яго маратарый.

Члены нашай камісіі ўваходзяць у працоўную групу Нацыянальнага сходу, якой даручана вывучыць становішча рэчэй са смяротным пакараннем у нашай краіне і ўнесці адпаведныя прапановы парламенту і Прэзідэнту, — працягваў старшыня Пастаяннай камісіі. — Пытанне вельмі напружанае. З аднаго боку — быццам бы ўсё ясна. На рэфэрэндуме 80 працэнтаў насельніцтва прагаласавала супраць адмены смяротнага пакарання. Мы ўзялі гэта за аксіём (калі народ не хоча, значыць, не будзем умешвацца). З гэтага моманту статыстыка смяротных пакаранняў стала вясцёй вельмі складуўлена. У 1997 годзе расстралілі 47 чалавек, пасля гэтага пайшоў рэзкі спад: 20, 18, 10, 8, і апошнія 5 гадоў да выключнай меры пакарання ў год асуджаецца не больш за 2-3 чалавекі. Гэта выклікае бурную незадаволенасць з боку Савета Еўропы і еўрапейскай супольнасці ў цэлым. Яны настойваюць на адмене смяротнага пакарання. Здавалася б, чаму не адмяніць? Аднак тысячы пісьмаў, якія да нас прыходзяць, гавораць пра тое, што народ пакуль не гатовы да адмены. Псіхалагі, з якімі мы часта гутарым на гэтую тэму, сцвярджаюць, што першае жаданне пацярпелых і родных ахвяр, калі загінуў іх блізкі, — адпоміць, забіць. Потым яно «астывае». Ідзе працэс расследавання, суд, і на судзе да 70 працэнтаў ахвяр раптам пачынаюць дараваць злачынцам, згаджаюцца на патуранні. Магчыма, яны атрымалі матэрыяльную кампенсацыю ў добраахвотным парадку, але я лічу, што дараваанне — гэта рыса славянскага менталітэту. І з улікам гэтага факта мы не можам пазбавіцца ад смяротнага пакарання.

У 1998 годзе ў Беларусі ўведзена альтэрнатыва па смяротнаму пакаранню — пажыццёвае зняволенне. Сёння ў нас 147 такіх асуджаных. Адзін з іх сядзіць за тое, што з-за памежных спрачак на ўчастку падпёр дзверы суседзям і падпаліў хату. У выніку тое — муж, жонка і дачка — згарэл, выбраўся толькі сын. Злачынца — 62-гадовы неаднойчы судзімы.

— Пажыццёвае зняволенне — страшна гэта ці не?.. Сёння наш народ дасведчаны, ведае Крымінальны кодэкс, ведае, што першае вяртанне да пытання вызвалення пажыццёва асуджаннага можа адбыцца праз дваццаць гадоў. Асуджаны пажыццёва праз 20 гадоў мае права звярнуцца ў суд і можа быць вызвалены. Час ідзе, час змяняецца. З моманту рэфэрэндуму прайшоў ужо 15 гадоў. Змянілася эканамічная складовая нашага грамадства, узровень жыцця, культуры. Праз 20 гадоў жыццё таксама будзе іншым, суддзі будуць іншыя, менталітэт іншы і цана жыцця будзе іншай. Я перакананы: усё пажыццёва асуджаныя будуць вызваленыя роўна праз 20 гадоў. Сярэдні ўзрост тых, хто там цяпер сядзіць, — 30 гадоў. Ні адзін з іх не скажаў, што хоча, каб яго расстралілі замест пажыццёвага пазбавлення волі. Усе хочучы жыць, усё дзякуюць за пажыццёвае зняволенне і спадзяюцца яшчэ выйсці на свабоду. Дык што ж, атрымліваецца — падман? Няма сатысфакцыі для ахвяр. Гаварыць за пацярпелым на гэтую тэму вельмі складана. А рашаць пытанне трэба... Увесь Захад «трасецца», перажывае за асуджаных і чамусьці не ўздавае пра пацярпелых.

Калі мы не адменім смяротнае пакаранне, у Савет Еўропы мы не ўвойдзем, падсумаваў Яўген Аляксандравіч, але, калі зараз аб'явім рэфэрэндум, няма гарантыі, што наш народ зноў не прагаласуе за яго захаванне.

Паводле слоў выступоўцы, у сітуацыі са смяротным пакараннем еўрапейцы прымяняюць дваіныя стандарты. Напрыклад, у ЗША ёсць смяротнае пакаранне, не так даўно да вышэйшай меры там асудзілі жанчыну (у нас катгарычна забараняецца падпісаць такі прысуд у дачыненні да жанчын і няпоўнагадовых). Злучаныя Штаты — член АБСЕ і ў якасці сузіральнасці знаходзіцца ў Парламенцкай асамблеі Савета Еўропы. І нікога гэта не абурала. Да ЗША няма ніякіх пытанняў. А нам прад'яўляюцца канкрэтныя прэтэнзіі.

Інга МІНДАЛЁВА.

АПОШНІ ШАНЦ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Быў і іншы выпадак — у вёсцы Раёўка. Бацька сямейства працаваў энергетыкам на мясцовым сельгаспрадпрыемстве, маці — лабаранткай. Не скажаць, што сям'я моцна злоўжывала, але... Аднойчы дзеці прыехалі са школы дахаты, а хата аказалася замкнёнай — мама і тата так моцна спалі, што не пачулі стукі ў дзверы. Далей высветлілася, што і ацяпляльная сістэма ў доме размарозілася, выйшла са строю... Дзяцей спачатку змясілі ў школьны інтэрнат, а потым і ўвогуле адабралі, паколькі бацькоў да гэтага папярэджвалі неаднаразова — яны знаходзіліся на ўліку ў банку сем'яў з прызнаным сацыяльна небяспечным становішчам.

— Для бацькоў гэта быў сапраўдны шок, але ў той сітуацыі мы не маглі паступіць інакш, — упэўнена Зоя Леанідаўна. — Са злом лягчэй змагацца на ранняй стадыі. Як толькі сям'я «захварэла», яе трэба браць у шчыльнае кола, літаральна ў абцугі, каб не даць разрасціся хваробе... Дзяцей мы вярнулі бацькам ужо праз два месяцы (хоць у большасці выпадкаў яны вымушаны знаходзіцца ў прытулку да апошняга дня дазволенага тэрміну). За гэты час тата і мама прайшлі курс лячэння, прывялі ў парадок дача, а галоўнае, усвядомілі сваю віну.

Пасля таго, як дзяцей забіраюць у прытулак, за «пагоду ў доме» працягваюць змагацца каля 12—13 структур. Тэрытарыяльны цэнтр сацыяльнага абслугоўвання, аддзел адукацыі, аддзел па надзвычайных сітуацыях, інспекцыя па справах няпоўнагадовых, школа, медустанова, прадпрыемствы, дзе працуюць бацькі — усё маюць свой кірунак дзейнасці і адпаведныя планы мерапрыемстваў па выпраўленні сітуацыі.

А ў тым, што выпраўляць яе трэба разам, «усім светам», аб'яднаўшы намаганні, Зоя Леанідаўна не сумняваецца. На 2008 і 2009 гады прыйшоўся «пик» адаранняў дзяцей з неўладкаваных сем'яў. Зоя Дайняк пісала бясконцыя планы па ўзаемадзеянні для ўсёмагчымых раённых структур. Многія яе не разумелі, адмаўляліся выканаць даручэнні: маўляў, новашта купляць п'яніцам новыя шпалеры, забяспечваць іх гуманітарным адзеннем, рамантаваць ім жыллё? Яна тлумачыла, што дзяржава імкнецца стварыць прыстойныя ўмовы не для п'яніца, а для дзяцей, якія ні ў чым не вьнаватля. І што выцягнуўшы з багаты нават адну сям'ю, можна аздаравіць атмасферу ў краіне ў цэлым.

— Так, мы дапамагаем неўладкаваным сем'ям, але толькі да той пары, пакуль яны самі імкнуча выпраўляюцца. Заўсёды, калі даводзіцца забіраць з сям'і малых, у мяне разрываецца сэрца, я потым некалькі дзён адыходжу. Але іншага спосабу, каб прымусіць бацькоў страляюцца і паглядзець на свеце зноў, няма. Ім даецца апошні шанц. Зразумоўна, выкарыстоўваюць яго — значыць, усё будзе ў парадку. Не зразумоўна — мы знойдзем дзецям добрую аянкускую ці прыёмную сям'ю.

Дарчэнь, сёлета колькасць сем'яў, з якіх давалася адбіраць дзяцей для часовага змяшчэння ў прытулак, зменшылася. Затое вырас банк сацыяльна небяспечных «чэчэк грамадства» — з 60 да 91. І мне патлумачылі, чаму: проста на месцах перасталі баяцца ставіць іх на ўлік. Кожная сям'я, якая знаходзіцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, патрабуе поўнай увагі. Прыярэтэўт ў працы з такімі сем'ямі аддаецца школе. Але, разам з тым, сацыяльныя педагогі ёсць далёка не ў кожнай сярэдняй навукальнай установе.

І ДРАЎНІНА, І ДРОВЫ — УСЁ Ё СПРАВУ

У Чэрвеньскім і Бярэзінскім лягсах у распрацоўцы бураломаш, што ўтварыліся падчас леташніх ураганаў, бяруць удзел каля 400 салдатаў тэрміновай службы.

А ўсяго па краіне ў ліквідацыі наступстваў удараў стыхій па лясным фондзе Мінлягсаса задзейнічаны больш за 5 тысяч чалавек, амаль 900 трактароў, 325 лесавозаў і іншая тэхніка. Агульнымі намаганнямі высечана 1,3 мільёна кубічных метраў драўніны на плошчы 5 тысяч гектараў. Лясгасамі распрацавана 1,2 мільёна «кубоў», астатнія аб'ёмы дадалі іншыя юрыдычныя асобы. Усяго, нагадаем, было пашкоджана каля 2 мільёнаў кубічных метраў драўніны.

Нарыхтаваная дзелавая драўніна з ветравалына-бураломных высечак ідзе на рэалізацыю. Ужо прададзена каля 550 тысяч кубічных метраў. Вырабляецца таксама папіўнае шчапя, якая прадаецца ЖКГ і міні-ЦЭЦ. Нарыхтаваная і вялікая колькасць дроў, што прапануецца як орыдычным, так і фізічным асобам.

Сяргей РАСОЛЬКА.

І нагрузка на іх прыпадае вялікая. Мяркуюць самі: калі ў школе 5 неўладкаваных сем'яў, і ў кожнай з іх па тры дзяцей, то педагогу даводзіцца (у пазачасны час, зразумела) пісаць 15 розных планаў і ў адпаведнасці з імі працаваць, штодзённа быць у курсе спраў сваіх падалечных. Добра, калі адміністрацыя школы заўважае гэту працу і адпаведна яе стымулюе.

Сёння да выяўлення сем'яў з сацыяльна небяспечным становішчам у раёне падключыліся дэпутаты, працоўныя калектывы, кіраўнікі гаспадарак, старэйшыны вёсак.

— Спісы такіх сем'яў абнаўляюцца ў нас штомесячна, — расказвае старшыня Капыльскага сельскага Савета дэпутатаў Вольга Купрыенка. — Інфармацыя часта паведамляюць старэйшыны, і гэта для мяне вялікая дапамога. На тэрыторыі сельсавета знаходзіцца 21 населены пункт, і сама я ўсё не адсачыла б.

Уключаць новыя прозвішчы ў «небяспечны спіс» даводзіцца значна часцей, чым выкрэсліваць іх адтуль, канстатуе Вольга Мікалаеўна. Сёння такіх сем'яў у сельсавеце 13. Трапіць у пералік сацыяльна небяспечных можна нават за тое, што ў хаце рэгулярна не засцілаюцца ложка. Не кажучы ўжо пра пастаянны бруд і адсутнасць у халадзільніцы ежы (як і самаго халадзільніка, дарчэнь).

Вольга Купрыенка падтрымлівае пастаянныя стасункі з сацыяльнымі педагогамі школ, ФАПам, інспектарам па справах няпоўнагадовых, участковым. Ды і жыхароў вёсак увесь час папярэджвае: калі убачыць, што па вуліцы бадыюцца беспрыймальныя дзеці, адразу паведамляйце старэйшым ці напрамку тэлефануйце ў сельскі Савет.

Бываюць, расказвае Вольга Мікалаеўна, і цэлыя «дынастыі», у якіх цяга да спіртнога перадаецца ад пакалення да пакалення, спачатку — дзеціма, а потым і ўнукам. У такіх выпадках больш слабыя, неабароненыя члены сям'і трапляюць у агульны «водаварот», часам не жадаючы гэтага. Вельмі важна свочасова прыйсці ім на дапамогу, адасобіць ад асяроддзя. Таму ж Капыльскаму сельскаму Савету давалася звярнуцца па дапамогу да сельгаспрадпрыемства «Мажа-Агра», каб рассліць сёстраў Вольгу і Таццяну Колбік. Сельгаспрадпрыемства знайшоў для Таццяны іншае жыллё. А Вольга цяпер робіць рамонт у сваёй кватэры (СБК выдзеліў на гэта 500 тыс. рублёў), чакане вяртання з прытулку дачкі Надзі, а заадно рыхтуецца зноў стаць маці.

— З неўладкаванымі сем'ямі нельга працаваць па прыніцы «абы з рук». Гэта нашы людзі. Многія з іх аступіліся, трапілі «не ў той» асяродак, не бачылі нічога добрага ў жыцці. Спрабуем змагацца і за іх саміх, і безумоўна, за дзяцей, — кажа старшыня Капыльскага раённага Савета дэпутатаў Марыя Сандроз.

У адпаведнасці з рэкамендацыяй Мінскага аблвыканкама і абласнога Савета дэпутатаў, за кожным дэпутатам у раёне замацаваная неўладкаваная сям'я. І не толькі за дэпутатамі. Сваіх падалечных маюць прадстаўнікі райвыканкама, кіраўнікі мясцовых арганізацый і ўстановаў.

Ёсць такія і ў Марыі Сандроз — сям'я Нікановічаў з вёскі Пясочнае.

— Цяпер яны мяне хоць у дом пускаяць, — усміхаецца Марыя Леанідаўна. — А першы раз, калі да іх прыехала, дык і мятлою адганялі, і віламі палохалі...

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Гаспадыня нават сякерай замахвалася... Напярэднядні Новага года я ездзіла іх віншаваць, прывозіла невялікія падарункі сыну Дзяніску. Пагаварыла з ім, папрасіла: ты маму выхоўвай! Ён вельмі баіцца з ім расстатца і патрапіць у прытулак. Ледзь пачуе, што мы крытыкуем яе за беспарадак — адразу б'яжыць усё прыбіраць, перастаўляць... Апошняя паўгода маці не піла, а цяпер зноў сарвалася. Паеду высвятляць, у чым там справа.

Не так даўно ў Капыльскім раёне з'явілася свая «ноў-хаў» — цэнтр прафілактычна сацыяльнай неўладкаванасці. У яго рабоце задзейнічаны пракурор, суддзя, нарколаг, прадстаўнікі камісіі па справах няпоўнагадовых. Прафілактычныя групы аб'яджаюць сельсаветы, гаспадаркі раёна, школы: выступаюць на бацькоўскіх сходах, размаўляюць з дзецьмі...

— Калі людзі бачаць, што мясцова ўлада трымае працу з неўладкаванымі сем'ямі на пастаянным кантролі, яны і самі актывізуюцца, ствараюць «зону непрымання», асуджаюць п'янства, — кажа Зоя Дайняк. — Безумоўна, да сторапцэннага выніку нам яшчэ далёка. Але кожная выратаваная сям'я — гэта маленькая перамога... Вось Вера Саковіч, жыхарка Капыльскага сельсавета, нядўна заакардзіравалася на сем гадоў. Цяпер з любой нагоды мне тэлефануе: «А я адправіла сваіх хлопцаў у санаторый!» ці «Мая Надзя ўцякла з урокаў — што рабіць?» Я адказваю за гэту сям'ю асабіста. І маці спрабую прывесці да адказнасці.

Наталля КАРПЕНКА,

Капыльскі раён.

Прысталічныя клопаты

(Заканчэнне)

Пачатак на 1-й стар. «МС».)

— Гарадзкія звалкі — гэта дадатковыя экалагічныя прэсінг на раён, — патлумачыў Канстанцін Ліхач. — А падаці, якія пляццэ прадпрыемствы горада (у прыватнасці, экалагічны збор), застаюцца ў гарадскім бюджэце. Сёння мы займаемся пытаннем аптымізацыі колькасці міні-паігонаў у рэгіёне — да 1 снежня скароцім іх да 4. Гэта прамежкавая фаза. У перспектыве мяркуюем цалкам закрыць усё свае раёныя звалкі і атрымаць доступ на тры гарадскія палігоны, якія ўсё роўна месцяцца на нашай тэрыторыі. Плёўныя цяжкасці тут, натуральна, прадбачаюцца. Раён усё ж спецыфічны (распагнуты тэрытарыяльна), таму, напрыклад, везці смецце з Мацупішчаў у Паперню затратна з-за вялікай адлегласці паміж гэтымі населенымі пунктамі. Улічваючы гэта, мы і прадугледзілі прамежкавую фазу — скарачэнне колькасці звалак да 4.

У святле такой маштабнай работы, а таксама з улікам новых задач, якія цяпер выдзелены зямельным участкам пад будаўніцтва жылля амаль палова ўсіх ахвотных рэспублікі звярнулася па ўчастак менавіта ў Мінскі раён. Аднак многія з іх, атрымаўшы зямлю, марудзяць з пачаткам работ. Зямля не выкарыстоўваецца па прызначэнні, зарастае пустазеллем. Як патлумачыў старшыня Мірнайсавета, цяпер усё надзея на дапаўненні да згаданага дакумента, якія цяпер рыхтуюцца да прыняцця. Там будучы дакладна прапісаны тэрміны пачатку будаўніцтва і прадугледжана адказнасць за невыкарыстанне зямлі па прызначэнні.

Толькі за 9 месяцаў гэтага года ў раёне ўведзена ў эксплуатацыю звыш 390 тысяч квадратных метраў жылля, у тым ліку больш за 200 тысяч «квадратаў» — індывідуальнага жылля. Такія інтэнсіўныя тэмпы будаўніцтва абстастроюць праблема вага самакіравання пры Савеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь; ПРЭДКА С.У., старшыня Ваўкавыскага раённага Савета дэпутатаў Гродзенскай вобласці; МАКСІМЕНКА С.А., дэпутат Смалевіцкага раённага Савета дэпутатаў Мінскай вобласці; АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

забеспячэння новых асвоеных тэрыторый інжынернымі і камунальнымі камунікацыямі. Сам раён не ў стане знайсці такія вялікія аб'ём інвестыцый, прызнаўся старшыня райсавета. Даводзіцца звяртацца па дапамогу ў вобласць. Сёння сур'ёзныя праблемы маюць месца ў Каладзішчанскім сельсавеце, дзе пад будаўніцтва жылля аддалі былі ваенныя палігон, аднак належнай інфраструктуры там няма (толькі асвятленне падведзена). Неабходна праектаваць праезную дарогу, а фінансы на гэта ў раёне адсутнічаюць.

Апошнім часам у Мінскім раёне абвастрылася праблема з забеспячэннем чыстай вады. Мляюць калодзежы, апускаяцца ўзровень вады, пагаршаецца яе якасць. У перспектыве сталіца плануе цалкам перайсці на падземныя воды, што яшчэ больш абвострыць праблема чыстай вады ў раёне.

Шмат скаргаў паступае да Канстанціна Уладзіміравіча ад жыхароў раёна на работу мясцовых электрасетак. Людзей раздражняюць пастаянныя пазапланавыя адключэнні электрычнасці (у пасёлку Бальшавік Папярнянскага сельсавета святло знікае на 2-3 гадзіны кожны дзень), з-за чаго выходзіць са строю халадзільнікі, камп'ютары, тэлевізары і іншая бытавая тэхніка. Выклікае нараканні і вулічнае асвятленне. У асобных вёсках (Сёмкаў Гарадок Папярнянскага сельсавета) сеткі даўно маюць 100-працэнтны знос, і нават ліхтары, якія перагарэл, РЭС не мяняе смеццямі. Між іншым, гэта не самая бедная арганізацыя, таму застаецца незразумелым такое стаўленне раённых «электрыкаў» да сваёй работы. Старшыня райсавета тлумачыць сітуацыю тым, што ў электрасетак не стае магчымасці ў даўно наспела неабходнасць у іх тэхнічным пераабсталяванні.

Дзе жыллё, там і дарогі
Пасля ўступлення ў сілу Указа № 64 (аб выдзелены зямельных участкаў пад будаўніцтва жылля) амаль палова ўсіх ахвотных рэспублікі звярнулася па ўчастак менавіта ў Мінскі раён. Аднак многія з іх, атрымаўшы зямлю, марудзяць з пачаткам работ. Зямля не выкарыстоўваецца па прызначэнні, зарастае пустазеллем. Як патлумачыў старшыня Мірнайсавета, цяпер усё надзея на дапаўненні да згаданага дакумента, якія цяпер рыхтуюцца да прыняцця. Там будучы дакладна прапісаны тэрміны пачатку будаўніцтва і прадугледжана адказнасць за невыкарыстанне зямлі па прызначэнні.

Толькі за 9 месяцаў гэтага года ў раёне ўведзена ў эксплуатацыю звыш 390 тысяч квадратных метраў жылля, у тым ліку больш за 200 тысяч «квадратаў» — індывідуальнага жылля. Такія інтэнсіўныя тэмпы будаўніцтва абстастроюць праблема вага самакіравання пры Савеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь; ПРЭДКА С.У., старшыня Ваўкавыскага раённага Савета дэпутатаў Гродзенскай вобласці; МАКСІМЕНКА С.А., дэпутат Смалевіцкага раённага Савета дэпутатаў Мінскай вобласці; АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

Кіруем самі!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Уладзімір Панцохоў прызнаў недастатковай працу Саветаў па закупу лішкаў сельгаспрадукцыі ў сялян. Маюцца на ўвазе не толькі бульба, яблыкі і ягады, але і, безумоўна, малако. Паводле слоў кіраўніка Магілёўскага абласнога Савета, за 9 сёлёных месяцаў ніводзін сельскі раён не выканаву план па закупе малака ў насельніцтва. Уладзімір Панцохоў лічыць, што гэта тлумачыцца не толькі летняй надзвычайнай спякотай і засухай. Ён назваў праблема комплекснай.

У верасні выкананне планаў удалося напярвыць, але, напрыклад, ніхто не спяшаецца браць на ўзбраенне станочны вопіт Слаўгарадскага раёна, дзе мясцовы фонд «Адраджэнне-Агра» стымулюе сялян на набывццё жылля і стварэнне новых паш.

Пашы — таксама адна з праблем, якую трэба вырашаць больш актыўна, нагадаў кіраўнік абласнога Савета. На яго думку, трэба больш эфектыўна выкарыстоўваць пустыя зямельныя участкі. Людзі кідаюць грады, якія зар

КАЛІ НЕ ЗАБОРОНЕНА, ТО МОЖНА?

МІНІСТЭРСТВА працы і сацыяльнай абароны прапануе змяніць падыходы да выдачы працоўных рэкамендацый інвалідам — аб гэтым паведамляла намеснік міністра Валянціна КАРАЛЕВА.

Не сакрэт, што цяпер людзям з абмежаванымі магчымасцямі ў працоўных рэкамендацыях часта робіцца запіс «непрацаздольны» або прапануецца ўладкаванне дзённікамі, прыбіральшчыкамі, ліфцёрамі. Пры гэтым калі-нікілі выснова аб поўнай непрацаздольнасці падлягае сумненню. А прапановы шукаць варыянты прыбіральшчыкаў ці дворніку падаюцца нерэальнымі, і асабліва ў сельскай мясцовасці і малых гарадах, дзе падобных вакансій няшмат. У сувязі з гэтым, лічаць у міністэрстве, трэба змяніць падыходы: замест рэкамендацый канкрэтных прафесій неабходна проста вызначыць віды работ, якія ў кожным канкрэтным выпадку не падыходзяць па стане здароўя. Плюс да таго, мяркуе Валянціна Каралева, ёсць сэнс падумаць аб павелічэнні тэрміну працоўнай адаптацыі інвалідаў.

Дарэчы, статыстыка сведчыць, што цікавасць людзей з абмежаванымі магчымасцямі да працаўладкавання стабільна павышаецца. Калі ў 1995 годзе па дапамогу ў пошуках працы ў службу занятасці насельніцтва звярнулася 1,6 тыс., то летась — 5,8 тыс. інвалідаў.

Сяргей ГРЫБ.

Сканворд з 15 пазіцыямі і адказаў на іх. Пазіцыі: 1. Жылкі каўчуга, 2. Жукі, 3. Прыток, 4. Каўчуга, 5. Музейны тэар.

Захапленні цяжарнай перадаюцца дзецям

А ўсяго ў яе дзяцей... больш за 1000!

«Дзіця крычыць, каб яго зразумелі»

— А што тут дзіўнага, што ў нас ціха, што вас так здзіўляе? Дзіця крычыць, калі не знаходзіць разумення. Каб іх зразумелі, бывае, і прыходзіцца дзецям павышаць голас, — тлумачыць нечаканую мною цішыню Аксана. Яшчэ і па бацьку неяк не хачелася яе называць. Така маладая! — Дзеці ў мяне розныя. І ціха ёсць, і актыўныя вельмі. Старэйшай Ірыне літаральна праз некалькі дзён споўніцца 18 гадоў, яна вучылася на мастака. Потым нарадзіўся Слава, якому зараз 15. Аляксею сёння споўніцца 12. Дзіму ўжо дзесяць. Дыяне — восем. Алены 2 гады і чатыры месяцы.

САМАСТОЙНА зрабіць рамонт у кватэры, уцяпліць балкон («абшыць» столь і сцены), памяншы падлогу, выканаць работы па электрыцы, зрабіць мэбле — без праблем! Ведае прыёмы каратэ (два гады заняткаў), пры гэтым шыць умее добра, выдатна кухарыць. Алкагольныя напоі наогул не ўжывае. Мае дзеці вышэйшай адукацыі. Гэта ўсё пра яе — нашу гераіню, маці шасці дзяцей, якая ўзнагароджана ордэнам Маці. Аксана родных дзяцей, ёсць яшчэ больш за тысячу, за лёс якіх яна адказвае! Як такое можа быць? Справа ў тым, што Аксана Уладзіміраўна Васільева працуе сацыяльным педагогам у віцебскай сярэдняй школе № 44. І кантралюе, абараняе правы дзяцей у судзе і гэтак далей. Кляпоціцца нават пра тых, хто ўжо не вучыцца ў школе, але яшчэ не паступілі на вучобу ў іншую ўстанову адукацыі ці не знайшоў працу — такая спецыфіка яе прафесіі. Жартуе, што, бывае, прыходзіцца амаль што не за руку ўзяць падлетка, які пасля школы так і не знайшоў сябе ў жыцці, каб адвесці ў цэнтр занятасці ці ў вучылішча... Мяснушка дзеці, на яе звестках, ёй не далі, за павагі называею Аксанай Уладзіміраўнай.

Калі я ўбачыў гэтую прыгожую жанчыну, не паверыў адрэзу, што менавіта яна — маці шасці дзяцей. Думаў, мо хто з радні шматдзетнай мамы. І што здзіўля падчас нашай размовы: ў кватэры, дзе разам з намі знаходзілася ўся «шасцёрка» дзяцей, было вельмі ціха. Увесь час! Дарэчы, у самі дзе кватэры: праз сцяну на адной пляцоўцы (у адным тамбуры). Дома падчас нашай размовы былі ўсе ў адной двухпакаёвай кватэры (у суседняй тры пакоі). Адна з кухняў (у большай кватэры) — майстэрня, дзе мама шыццём займаецца, іншымі хатнімі справамі...

Наконт абмежаванняў на пакупкі, падарункі дзецям. Невяжкі спецыяльны стаж ідзе, зарплата вельмі плаваецца. У аляксандра пляшчэ грошы, але стаж не ідзе... Ёсць у нас ільгота на 50 працэнтаў пры аплце за дзіцячы садок, пры аплце за карыстанне школьнымі падручнікамі, бясплатнае харчаванне ў школе, калі ёсць адпаведная рэкамендацыя са школы па «сацыяльных выпадках»... Каколькі першы муж памёр, атрымліваю дзяржаўную пенсію на страце кармільца на кожнага з пяці дзяцей: па 290 тысяч рублёў. Зарабак мой невяжкі — крыху больш за 480 тысяч рублёў разам з прэміяльнымі. За ордэн Маці нічога не даплачваюцца, толькі вялікая аказана разова грашовая падтрымка. У школе, калі ёсць магчымасць, перад пачаткам вучэбнага года старарога дапамагача. На 8 сакавіка, калі нават былі ў дэкрэце, падарункі перадалі. Калі закон адпаведны не памяняцца, магу на пенсію раней пайсці на пяць гадоў...

— Напэўна, часта маляваў вас, сваю музку? — Не, намалываў мяне толькі раз. Так ужо атрымалася. Пасварылася вядоўчы, ды казаў мне, што больш не будзе. Ён быў жывапісцам, партрэтам вельмі добрым. Яшчэ лісаў абразы, распісаў храмы, у тым ліку і ў Маскве. Займаўся і рэстаўрацыяй храмаў, у прыватнасці, Святой Еўфрасіны ў Полацку. Ён памёр, калі яму было ўсяго 36 гадоў. Ужо сем гадоў праішоў. Я і цяпер не магу паверыць у тое, што яго няма.

«Вядома, хочацца большай увагі!» Аксана асабліва не скардзілася падчас нашай сустрэчы на нейкія фінансавыя цяжкасці. Але ж... Безумоўна, пагадзіцца, такім сем'ям, які няшмат, патрэбна большая ўвага з боку ўладаў, грамадскіх арганізацый.

— Не, я больш не ў асацыяцыі шматдзетных маці. Доўга тлумачыць, чаму. Проста даходзіла да таго, што дадуць нам нейкія рэчы, цацкі, а па дакументах, у якіх праці распісана, іх колькасць значна большая. Ведаю, нават дайшло да судовых спраў, — расказвае Аксана. — Што тычыцца дзяржаўных ільгот. У адрозненне ад прэміяў і аляксандраўскіх сем'яў такіх, як нашы, асаблівых ільгот не маюць. Я па-ранейшаму ўдзяляю асабліва ўвагу.

— Калі мне хочацца адпачыць, хатнія клопаты на старэйшых дзецях, — расказвае пра свае будні Аксана. — Слава (яму, нагадаю, 15 гадоў — А.П.) вельмі добра кухарыць. Напэўна, гены: і мама мая добра кухарыць, і я бабця калісьці... Печыва, ды ўсё можа прыгатаваць. А вось старэйшую не зацігнець на кухню, затое маляваць вельмі любіць. Дарэчы, я магу ўпэўніць: чым мама актыўна займаецца падчас цяжарнасці, тое перадаецца дзе-

белагруппробанк традиции будущего

Порядок предоставления ОАО «Белагруппробанк» льготной кредитной поддержки субъектам агроэкотуризма

ОАО «Белагруппробанк» осуществляет кредитование субъектов агроэкотуризма (физических лиц, постоянно проживающих в сельской местности, малых городских поселений и ведущих личное подсобное хозяйство, а также крестьянских (фермерских) хозяйств (далее — КФХ) в соответствии с Порядком реализации Программы участия ОАО «Белагруппробанк» в развитии агроэкотуризма в Республике Беларусь, утверждённым решением Правления ОАО «Белагруппробанк» от 16.07.2009, протокол №44 (с изменениями и дополнениями от 30.09.2010).

Кредиты предоставляются субъектам агроэкотуризма, осуществляющим либо планирующим осуществлять деятельность по оказанию услуг в сфере агроэкотуризма в порядке и на условиях, определенных Указом Президента Республики Беларусь от 02.06.2006 №372 «О мерах по развитию агроэкотуризма в Республике Беларусь» (далее — Указ №372).

Валюта кредита — белорусские рубли, процентная ставка по кредиту — 5% годовых.

Сроки предоставления кредитов субъектам агроэкотуризма: КФХ — исходя из сроков окупаемости Проекта субъекта агроэкотуризма (далее — Проект), но не более 5 лет с предоставлением отсрочки погашения основного долга по кредиту на срок не более 12 месяцев с момента заключения кредитного договора;

физическим лицам — исходя из сроков окупаемости Проекта, но не более 7 лет, с предоставлением отсрочки погашения основного долга по кредиту на срок не более 12 месяцев с момента заключения кредитного договора, включая период, в котором должно быть осуществлено погашение первой части основного долга по кредиту.

Размер кредита для одного субъекта агроэкотуризма определяется в соответствии с предоставленным Проектом и не может составлять более 90 % стоимости Проекта:

- по КФХ — исходя из их финансового состояния, оборотов по текущему (расчетному) счету, но не более 2000 базовых величин, установленных законодательством на дату обращения за получением кредита, при условии, что общая сумма ранее предоставленных ему Банком кредитов и запрашиваемого кредита не превышает 7500 базовых величин;
- по физическим лицам — исходя из их кредитоспособности, но не более 2000 базовых величин. Форма предоставления кредита — в безналичном порядке, в том числе:

- а) путем перечисления денежных средств со счета по учету кредитной задолженности на основании предоставленных кредитополучателем документов;
- б) с использованием чековой книжки;
- в) посредством перечисления кредита (части кредита) на карт-счет, открытый в Банке, без возможности снятия наличных денежных средств и перечисления на иные карт-счета.

При этом с использованием чековой книжки и (или) посредством перечисления кредита (части кредита) на карт-счет, открытый в Банке, без возможности снятия наличных денежных средств и перечисления на иные карт-счета, кредит (часть кредита) может быть предоставлен в сумме не более 500 базовых величин.

Максимальный размер кредита для субъектов агроэкотуризма, под которым понимается сумма кредита в пределах от 1500 (включительно) до 2000 (включительно) базовых величин, предоставляется при наличии в совокупности следующих условий:

- положительная репутация;
- осуществление деятельности в сфере агроэкотуризма не менее 12 календарных месяцев, предшествующих месяцу подачи документов в части корректировки Проекта, с получением доходов от такой деятельности; наличие документально подтвержденных доходов, полученных на территории Республики Беларусь, в объеме, достаточном для предоставления максимального размера кредита.

Кредиты субъектам агроэкотуризма в рамках реализуемых Проектов предоставляются исключительно на цели:

- приобретение товарно-материальных ценностей? (далее — ТМЦ) для осуществления реконструкции и ремонта сельской усадьбы (жилого дома (части жилого дома));
- приобретение ТМЦ для осуществления строительства, реконструкции, ремонта нежилых построек на придомовой территории сельской усадьбы (жилого дома (части жилого дома));
- оплату работ (услуг), связанных с реконструкцией и ремонтом сельской усадьбы (жилого дома (части жилого дома));
- оплату работ (услуг), связанных со строительством, реконструкцией, ремонтом нежилых построек на придомовой территории сельской усадьбы (жилого дома (части жилого дома));
- приобретение ТМЦ, оплату работ (услуг), связанных с созданием, ремонтом, усовершенствованием иных объектов инфраструктуры сельской усадьбы (жилого дома (части жилого дома));
- приобретение предметов бытового, культурно-бытового и физкультурно-спортивного назначения.

Способ предоставления кредита — единовременное, либо частями в пределах максимального размера (лимита) общей суммы предоставляемых денежных средств (кредита) при открытии кредитной линии.

Обеспечением исполнения обязательств по кредитным договорам, заключаемым с субъектами агроэкотуризма: — КФХ является неустойка (размер неустойки определяется в кредитном договоре в процентном соотношении (пеня) или конкретной денежной сумме (штраф)); — физическим лицам на предоставление кредита в размере не более 500 базовых величин — неустойка, по кредитам в размере свыше 500 базовых величин — залог недвижимого имущества и (или) поручительство физического(-ого) лиц(-а).

Банк не предоставляет кредиты следующим категориям субъектов агроэкотуризма — физическим лицам: — физическим лицам, которым законодательно запрещено принимать участие лично или через доверенных лиц в управлении коммерческой организацией, за исключением случаев, предусмотренных законода-

«Вядома, хочацца большай увагі!»

Акты абмежаванняў на пакупкі, падарункі дзецям. Невяжкі спецыяльны стаж ідзе, зарплата вельмі плаваецца. У аляксандра пляшчэ грошы, але стаж не ідзе... Ёсць у нас ільгота на 50 працэнтаў пры аплце за дзіцячы садок, пры аплце за карыстанне школьнымі падручнікамі, бясплатнае харчаванне ў школе, калі ёсць адпаведная рэкамендацыя са школы па «сацыяльных выпадках»... Каколькі першы муж памёр, атрымліваю дзяржаўную пенсію на страце кармільца на кожнага з пяці дзяцей: па 290 тысяч рублёў. Зарабак мой невяжкі — крыху больш за 480 тысяч рублёў разам з прэміяльнымі. За ордэн Маці нічога не даплачваюцца, толькі вялікая аказана разова грашовая падтрымка. У школе, калі ёсць магчымасць, перад пачаткам вучэбнага года старарога дапамагача. На 8 сакавіка, калі нават былі ў дэкрэце, падарункі перадалі. Калі закон адпаведны не памяняцца, магу на пенсію раней пайсці на пяць гадоў...

— Напэўна, часта маляваў вас, сваю музку? — Не, намалываў мяне толькі раз. Так ужо атрымалася. Пасварылася вядоўчы, ды казаў мне, што больш не будзе. Ён быў жывапісцам, партрэтам вельмі добрым. Яшчэ лісаў абразы, распісаў храмы, у тым ліку і ў Маскве. Займаўся і рэстаўрацыяй храмаў, у прыватнасці, Святой Еўфрасіны ў Полацку. Ён памёр, калі яму было ўсяго 36 гадоў. Ужо сем гадоў праішоў. Я і цяпер не магу паверыць у тое, што яго няма.

«Вядома, хочацца большай увагі!» Аксана асабліва не скардзілася падчас нашай сустрэчы на нейкія фінансавыя цяжкасці. Але ж... Безумоўна, пагадзіцца, такім сем'ям, які няшмат, патрэбна большая ўвага з боку ўладаў, грамадскіх арганізацый.

— Не, я больш не ў асацыяцыі шматдзетных маці. Доўга тлумачыць, чаму. Проста даходзіла да таго, што дадуць нам нейкія рэчы, цацкі, а па дакументах, у якіх праці распісана, іх колькасць значна большая. Ведаю, нават дайшло да судовых спраў, — расказвае Аксана. — Што тычыцца дзяржаўных ільгот. У адрозненне ад прэміяў і аляксандраўскіх сем'яў такіх, як нашы, асаблівых ільгот не маюць. Я па-ранейшаму ўдзяляю асабліва ўвагу.

— Калі мне хочацца адпачыць, хатнія клопаты на старэйшых дзецях, — расказвае пра свае будні Аксана. — Слава (яму, нагадаю, 15 гадоў — А.П.) вельмі добра кухарыць. Напэўна, гены: і мама мая добра кухарыць, і я бабця калісьці... Печыва, ды ўсё можа прыгатаваць. А вось старэйшую не зацігнець на кухню, затое маляваць вельмі любіць. Дарэчы, я магу ўпэўніць: чым мама актыўна займаецца падчас цяжарнасці, тое перадаецца дзе-

— Напэўна, часта маляваў вас, сваю музку? — Не, намалываў мяне толькі раз. Так ужо атрымалася. Пасварылася вядоўчы, ды казаў мне, што больш не будзе. Ён быў жывапісцам, партрэтам вельмі добрым. Яшчэ лісаў абразы, распісаў храмы, у тым ліку і ў Маскве. Займаўся і рэстаўрацыяй храмаў, у прыватнасці, Святой Еўфрасіны ў Полацку. Ён памёр, калі яму было ўсяго 36 гадоў. Ужо сем гадоў праішоў. Я і цяпер не магу паверыць у тое, што яго няма.

«Вядома, хочацца большай увагі!» Аксана асабліва не скардзілася падчас нашай сустрэчы на нейкія фінансавыя цяжкасці. Але ж... Безумоўна, пагадзіцца, такім сем'ям, які няшмат, патрэбна большая ўвага з боку ўладаў, грамадскіх арганізацый.

— Не, я больш не ў асацыяцыі шматдзетных маці. Доўга тлумачыць, чаму. Проста даходзіла да таго, што дадуць нам нейкія рэчы, цацкі, а па дакументах, у якіх праці распісана, іх колькасць значна большая. Ведаю, нават дайшло да судовых спраў, — расказвае Аксана. — Што тычыцца дзяржаўных ільгот. У адрозненне ад прэміяў і аляксандраўскіх сем'яў такіх, як нашы, асаблівых ільгот не маюць. Я па-ранейшаму ўдзяляю асабліва ўвагу.

— Калі мне хочацца адпачыць, хатнія клопаты на старэйшых дзецях, — расказвае пра свае будні Аксана. — Слава (яму, нагадаю, 15 гадоў — А.П.) вельмі добра кухарыць. Напэўна, гены: і мама мая добра кухарыць, і я бабця калісьці... Печыва, ды ўсё можа прыгатаваць. А вось старэйшую не зацігнець на кухню, затое маляваць вельмі любіць. Дарэчы, я магу ўпэўніць: чым мама актыўна займаецца падчас цяжарнасці, тое перадаецца дзе-

— Напэўна, часта маляваў вас, сваю музку? — Не, намалываў мяне толькі раз. Так ужо атрымалася. Пасварылася вядоўчы, ды казаў мне, што больш не будзе. Ён быў жывапісцам, партрэтам вельмі добрым. Яшчэ лісаў абразы, распісаў храмы, у тым ліку і ў Маскве. Займаўся і рэстаўрацыяй храмаў, у прыватнасці, Святой Еўфрасіны ў Полацку. Ён памёр, калі яму было ўсяго 36 гадоў. Ужо сем гадоў праішоў. Я і цяпер не магу паверыць у тое, што яго няма.

«Вядома, хочацца большай увагі!» Аксана асабліва не скардзілася падчас нашай сустрэчы на нейкія фінансавыя цяжкасці. Але ж... Безумоўна, пагадзіцца, такім сем'ям, які няшмат, патрэбна большая ўвага з боку ўладаў, грамадскіх арганізацый.

— Не, я больш не ў асацыяцыі шматдзетных маці. Доўга тлумачыць, чаму. Проста даходзіла да таго, што дадуць нам нейкія рэчы, цацкі, а па дакументах, у якіх праці распісана, іх колькасць значна большая. Ведаю, нават дайшло да судовых спраў, — расказвае Аксана. — Што тычыцца дзяржаўных ільгот. У адрозненне ад прэміяў і аляксандраўскіх сем'яў такіх, як нашы, асаблівых ільгот не маюць. Я па-ранейшаму ўдзяляю асабліва ўвагу.

— Калі мне хочацца адпачыць, хатнія клопаты на старэйшых дзецях, — расказвае пра свае будні Аксана. — Слава (яму, нагадаю, 15 гадоў — А.П.) вельмі добра кухарыць. Напэўна, гены: і мама мая добра кухарыць, і я бабця калісьці... Печыва, ды ўсё можа прыгатаваць. А вось старэйшую не зацігнець на кухню, затое маляваць вельмі любіць. Дарэчы, я магу ўпэўніць: чым мама актыўна займаецца падчас цяжарнасці, тое перадаецца дзе-

— Напэўна, часта маляваў вас, сваю музку? — Не, намалываў мяне толькі раз. Так ужо атрымалася. Пасварылася вядоўчы, ды казаў мне, што больш не будзе. Ён быў жывапісцам, партрэтам вельмі добрым. Яшчэ лісаў абразы, распісаў храмы, у тым ліку і ў Маскве. Займаўся і рэстаўрацыяй храмаў, у прыватнасці, Святой Еўфрасіны ў Полацку. Ён памёр, калі яму было ўсяго 36 гадоў. Ужо сем гадоў праішоў. Я і цяпер не магу паверыць у тое, што яго няма.

«Вядома, хочацца большай увагі!» Аксана асабліва не скардзілася падчас нашай сустрэчы на нейкія фінансавыя цяжкасці. Але ж... Безумоўна, пагадзіцца, такім сем'ям, які няшмат, патрэбна большая ўвага з боку ўладаў, грамадскіх арганізацый.

— Не, я больш не ў асацыяцыі шматдзетных маці. Доўга тлумачыць, чаму. Проста даходзіла да таго, што дадуць нам нейкія рэчы, цацкі, а па дакументах, у якіх праці распісана, іх колькасць значна большая. Ведаю, нават дайшло да судовых спраў, — расказвае Аксана. — Што тычыцца дзяржаўных ільгот. У адрозненне ад прэміяў і аляксандраўскіх сем'яў такіх, як нашы, асаблівых ільгот не маюць. Я па-ранейшаму ўдзяляю асабліва ўвагу.

— Калі мне хочацца адпачыць, хатнія клопаты на старэйшых дзецях, — расказвае пра свае будні Аксана. — Слава (яму, нагадаю, 15 гадоў — А.П.) вельмі добра кухарыць. Напэўна, гены: і мама мая добра кухарыць, і я бабця калісьці... Печыва, ды ўсё можа прыгатаваць. А вось старэйшую не зацігнець на кухню, затое маляваць вельмі любіць. Дарэчы, я магу ўпэўніць: чым мама актыўна займаецца падчас цяжарнасці, тое перадаецца дзе-

— Напэўна, часта маляваў вас, сваю музку? — Не, намалываў мяне толькі раз. Так ужо атрымалася. Пасварылася вядоўчы, ды казаў мне, што больш не будзе. Ён быў жывапісцам, партрэтам вельмі добрым. Яшчэ лісаў абразы, распісаў храмы, у тым ліку і ў Маскве. Займаўся і рэстаўрацыяй храмаў, у прыватнасці, Святой Еўфрасіны ў Полацку. Ён памёр, калі яму было ўсяго 36 гадоў. Ужо сем гадоў праішоў. Я і цяпер не магу паверыць у тое, што яго няма.

Крынічка Рубрыку вядзе Валянціна ШПЛЮСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 37 (369)

Укрыццё руж на зіму

З надыходам устойлівых халодных пачынаюць укрываць ружы на зіму. Ружы фларыбунда і чайна-гібриднага падрэжжа на вышыню 45—50 см ад узроўню зямлі, пры гэтым выражаць ўсе нышпелыя (мяккія) парасткі, затым на узроўні 20—25 см ад зямлі ачысціць глебай і яшчэ на 10 см прысыпце сухім торфам, піскам, пілавінем. Паліянтыя ружы падрэжжа зусім трохі, убіраючы суквецці крывы ніжэй за разгалінаванне, а кучы і прысыпце. Абрэжце суквецці ў мініяцюры руж, ачысціце іх. Зніміце з апор сцэбы пляшчэ руж, пакладзіце іх на зямлю калючам, папярэдня ачышчаныя ля асновы кусты.

Ружы укрываюць па рознаму. Найбольш надзейнае — паветрана-сухое ўкрыццё. Для гэтага служаць каркасы, спецыяльна вырабленыя з дроту дыяметрам 8—10 см, вышынёй 50 см. Устанавіце іх над кустамі, націгнаўце крафт-паперу, а зверху плёнку. Край плёнкі замажуйце шпількамі або прыцісніце чым-небудзь ці прысыпце зямлёй. Замест каркасаў можна выкарыстаць дугі з такога ж дроту, край якіх трэба ўтрымваць у зямлі. Паветрана-сухое ўкрыццё зручна тым, што ў цёплае надвор'е плёнкі і паперу можна прыўзняць з тарцоў і правяртаць пасадкі.

Можна ўкрыць ружы галінкамі елкі, укладваючы іх на зямлю ля ачуханых кустоў. Яны затрымаваюць снег і засцерагаюць яго ад ушчышчэння. Пляшчэ ружы ўкрываюць лямовымі галінкамі, зверху ўстанавіце каркас, абгарніце яго паперай і плёнкай. Без ўкрыцця змянуць толькі парывавыя ружы.

Можна ўкрыць ружы галінкамі елкі, укладваючы іх на зямлю ля ачуханых кустоў. Яны затрымаваюць снег і засцерагаюць яго ад ушчышчэння. Пляшчэ ружы ўкрываюць лямовымі галінкамі, зверху ўстанавіце каркас, абгарніце яго паперай і плёнкай. Без ўкрыцця змянуць толькі парывавыя ружы.

Можна ўкрыць ружы галінкамі елкі, укладваючы іх на зямлю ля ачуханых кустоў. Яны затрымаваюць снег і засцерагаюць яго ад ушчышчэння. Пляшчэ ружы ўкрываюць лямовымі галінкамі, зверху ўстанавіце каркас, абгарніце яго паперай і плёнкай. Без ўкрыцця змянуць толькі парывавыя ружы.

Захаваем саджанцы да вясны

«Як правільна прыкапаць саджанцы на зіму?» Т. Зялінская, г. Дзяржынск.

Вядома, што ўвосень у гаспадар работ восем і нядзіўна, што чалавек прапунуе нашу публікацыю пра саджанцы. Для тых, хто ўпершыню падпісаў на газету, а таксама тых, хто не заўважыў інфармацыю пра саджанцы, карацэна паўтараюць.

Калі вы выбіраеце саджанец у кантэйнеры, звярніце ўвагу на адпаведнасць яго памераў, а таксама памераў раслін, якая знаходзіцца ў ім. Двухметровы саджанец не можа мець каранёвую сістэму, якая лёгка змяшчаецца ў 30—40-сантыметровай пасудзіне. Верагодна, што пры расадцы ў кантэйнер былі абсечаныя карані, і расліна доўга не пражыве.

Выбіраючы саджанец, трэба ў першую чаргу глядзець не на вяршы, а на караньчыкі. Менавіта ад караня залежыць, прыжывецца дрэўца ці не. Чым іх больш і чым лепш яны захаваліся пры выкопванні, тым больш удала прыжывецца ваша дрэўца. Галоўнае, каб яны не былі перасушаныя. Купіўшы саджанец, спачатку абгарніце яго карані вільготнай газетай альбо мешкавінай, затым плёнкай і добра сцігніце шлагатам. Калі вы крывы падсушылі каранёвую сістэму, пакупіце дзевяці дрэўцаў далюю, замачыце карані ў вадзе на 20 хвілін. Саджанцы, пакінутыя на балконе без адпаведнага ўкрыцця, паступаю перагараюцца ў кучу галля.

І шчы, калі ў вас няма магчымасці пасадзіць дрэўца ўвосень, ці, як рэкамендуець спецыялісты, вы вырашылі пасадзіць яго вясной, можна саджанцы прыкапаць на зіму. Выбіраеце месца, дзе не застаюцца сцяжывыя воды. Выкопваецца канаўка або неглыбокая яма (50 см), адзін з бакоў якой пад нахілам (абавязкова паўднёвы), каб да яго прыхіліць саджанцы. Расліны забяваюцца на 2/3 абавязкова шчыра паліваюць: не менш як 1 вядро на кожнае дрэўца. Перад халадамі саджанцы для лепшай зімоўкі прыкрываюць лямовымі лямкамі. Прыпокрываючы саджанцы на зіму, загарніце іх у каранёвую паночку: мышы не любяць капрон. Можна пакінуць для грызуноў пару таблетак «Шторму». Сачыце за тым, каб саджанцы былі добра ўкрытыя: калі няма на тым месцы снегу, абавязкова перыядычна падсыпайце яго на дрэўцы.

Як выратаваць яблыні?

«У нашым садзе 8 яблынь, вясной цвітуць вельмі хораша, адно замілаванне глядзець на іх, але прыходзіць восень — і мы застаёмся ні з чым. На адной яблыні яблышка шмат, але ўсе гнілыя, на другой — адна драбязя, трэцяя яблыня аказваецца хворая. Як выратаваць яблыні, каб быць з ураджаем?» Аляксандр Суша, пас. Ратамка Мінскага раёна.

Завочна назчы прычыну неўраджаю ў садзе вельмі цяжка, — гаворыць старшы навуковец супрацоўнік Інстытута пладаводства Тамара РАБЦАВА. — Вельмі добра было б, каб спецыяліст паглядзеў месца размешчання саду, якая там глеба, якія гатункі яблынь растуць у садзе. Магчыма, саджанцы прывезены з іншай краіны і куплены ў прыватніка, а тое, што яблыня хварэе на паршу, значыць, што гатункі няўстойлівы да гэтай хваробы. Дробязя на дрэве — зноў жа, невядома, што там за гатункі, можа расце проста дзічка. Можна, няправільна праводзіцца абрэзка. У садводстве наогул абрэзкі ўдзяляюць асабліва ўвагу.

Фарміравальную абрэзку праводзяць у маладых садзе, пры абрэзцы загучаных крон і фарміраванні галін з ваўчюк, а таксама пасля перапрышчэцкі дрэў. Рэгулявальную абрэзку праводзяць у дарослых плодзячых дрэў з мэтай стварэння ўмоў абнаўлення плодзавой драўніны, падтрымання добрага прыросту, забяспечэння ўраджайнасці.

Лясны турызм — новая «фішка» турыстычнай Беларусі

ПРАЗ два гады беларускія лясы па колькасці турыстаў змогуць абганяць палцы, замкі і азёры. Прычым у якасці турыстычных магчымасцяў, акрамя ўжо традыцыйных «зялёных маршрутаў», разглядаюцца праграмы па лясным жыццям і нават... азбеленне лесу навагоднімі агенчыкамі.

— Вельмі папулярнымі плануецца быць туры па выжыванні ў лесе (умоўная назва — «Балтыйскі Маўлі»), «кіраванні гневам» (калі лес дапамагае здымаць стрэс), паходы і пікнікі, а таксама ўсё, што звязана з аздараўленнем (т.зв. «зялёны доктар» — ягады, грыбы і інш.), — гаворыць старшыня праўлення ББ «Адпачынаю ў вёсцы» Валерыя Клішчэнава. — Увогуле «лясных» прапаноў больш за сотню — упрыгожваць лес да Каляды адна з іх: ідэш па лесе, а ён хвілічкі рознымі агенчыкамі...

Раптоўна цвікаваць да лесу — не проста так. У снежні мінулага года Беларусь увайшла ў экспертную групу праекта AGORA 2.0 «Турызм спадчыны як сродак павышэння пазнавальнасці рэгіёнаў Балтыйскага мора». Праект аб'ядноўвае 8 краін Еўропы, а яго галоўная мэта — развіццё турызму ў Балтыйскім рэгіёне.

У ЧЫМ СУТНАСЦЬ ПРАЕКТА AGORA?

— AGORA 2.0 — працяг папулярнага ў Еўропе сталага праекта па турызме, — каментуе Валерыя Клішчэнава. — Турызм, які заснаваны на мінімальным уздзеянні на прыроду і які прыносіць эканамічную карысць насельніцтву, якое ў гэтым рэгіёне жыве. У праект увайшлі 24 партнёры з Беларусі, Германіі, Швецыі, Фінляндыі, Даніі, Латвіі, Эстоніі і Польшчы. Праект распрацоўваецца на краіны, якія маюць выхад у Балтыйскае мора. Беларусь туды запрапіла па той прычыне, што якасць вады ў Балтыйскім моры шмат у чым залежыць ад рэк, якія цякуць па нашай тэрыторыі — Заходняй Дзвіны і Нёмана.

Для таго, каб Балтыйскі рэгіён стаў прывабным для турыстаў, найперш яго плануецца зрабіць адным рэгіёнам. Для гэтага

Фота Марыны БЕГУНЧОКОВОЙ

партнёраў праекта разбілі на 5 спецыяльных груп, кожная з якіх будзе вывучаць свой турыстычны сегмент: замкі, дэюны, валуны, готыку і лясы (прыроду).

— Задача Беларусі — распрацаваць цікавыя праекты, звязаныя з беларускім лясам, — дадае Валерыя Клішчэнава. — Разам з намі аналагічныя задачы ў сваёй краіне паставіла і Латвія.

— Наша задача — маркетынг усёго рэгіёна ў цэлым, асабліва ў краінах, якія знаходзяцца далёка ад нас, — гаворыць спецыяліст камісіі па турызме Балтыйскага рэгіёна Томас Мільке. — І калі турыст заплаўне паезду ў Балтыйскі рэгіён, каб ён ведаў, што тут можна паглядзець і куды дзіць гага паехаць.

Днямі ў Мінску адбылася сумесная сустрэча Камісіі па турызме Балтыйскага мора і ўдзельнікаў AGORA 2.0. У сустрэчы прынялі ўдзел 45 дэлегатаў, у ліку запрошаных гасцей — прадстаўнікі Міністэрства спорту і турызму Беларусі.

ЯКІЯ ПЛЮСЫ ДЛЯ БЕЛАРУСІ?

Для таго, каб прыцягнуць увагу турыстаў у Беларусь, эксперты хочуць зразаваць, што пра нашу краіну думоюць самі турысты.

— Для рынку мы — новая краіна. Таму адмысловае даследаванне, якое заходзіць турысты ўспрымаюць Беларусь, дазволіць прыдумаць пэўныя прадукты, звязаныя з рэкламай нашай прыроды, якія мы прапануем заходняму турысту, — упэўненая Валерыя Клішчэнава. — Важна разумець, што ў той жа Даніі такіх лясных тураў няма. Таму, калі сёння вельмі цікава і блізкай ідэя зялёных маршрутаў, заўтра да яе можна дадаць нешта яшчэ — будаўніцтва хацін ці проста

назіранне за птушкамі. Але спачатку мы павінны разабрацца, што ж шукаюць турысты ў Беларусі.

Ульф ЗОНТАГ, Інстытут даследаванняў турызму і рэкрэацыі ў Паўночнай Еўропе (Германія):

— Амаль 60 працэнтаў немцаў, якія паказала статыстыка, не хочуць ехаць ва ўсходнюю Еўропу. У прыватнасці, Беларусь нямецкім турыстам пакуць што не ўспрымаюцца як краіна для турызму. У Беларусі на сёння няма іміджу турыстычнай краіны. Вельмі мала немцаў ведае пра тое, што такая краіна ўвогуле ёсць. Магчыма, штосьці вядома пра Чарнобыль і вагага прэзідэнта, але каб гэта было імідж краіны для адпачынку — такога іміджу пакуць што няма. Напачатку, верагодна, варта было б аб'яднаць культуру і прыроду Беларусі — зрабіць стаўку на гэта. Магчыма, гэта будзе рэклама свабодна адмысловай беларускай культуры, альбо якіхсьці аб'ектаў, якія будуць прадстаўлены ў звязі з краінамі-суседкамі. Немцы ахвотней едуць у тэя краіны, якія яны ўжо ведаюць.

Прафесар Шаўмыслаў КУЛАУЧУК, Нацыянальны фонд культуры прадрэпрывальніцтва (Польшча):

— Мы працуем над арганізацыяй конкурсу «6 цудаў Балтыкі». Будзем заахвочваць да ўдзелу не толькі партнёраў AGORA, але і іншыя актыўныя арганізацыі ў галіне турызму. Наша мэта — выбар шасці найлепшых прапаноў з пункта гледжання турызму — перш за ўсё Балтыйскага рэгіёна, у тым ліку і Беларусі. Зараз мы знаходзімся на этапе падрыхтоўкі правіл, конкурс распачнецца ў наступным годзе. Было б індэксна, каб і Беларусь таксама прыняла ў ім удзел. Калі яна будзе рабіць гэта сумесна з Польшчай, то зможа, напрыклад, завяць у якасці такога аб'екта Белаўскага пушчу. Паколік пушча ляжыць на тэрыторыі дзвюх дзяржаў, то яна мае вялікія шанцы на поспех у конкурсе. Увогуле, аб'екты будуць падзеленыя на два класы: аб'екты прыроднага і аб'екты культурнага. І калі культурныя аб'екты ў Балтыйскім рэгіёне вельмі шмат, то прапомнікі прыроды вядома вельмі мала.

Ілья ЛАПАТО.

Не спяшайцеся абвінавачваць вакцыны...

Як паведамляе сталічная санэпід-служба, па стане на 8 кастрычніка ад грыпу былі прышчэплены ўжо 80 тысяч мінчан: больш як 14 тысяч дзяцей і 66 тысяч дарослых.

Вакцынацыя за кошт сродкаў прадрывемства і асабістых сродкаў грамадзян распачалася ў горадзе яшчэ ў пачатку верасня. Пра абарону ад грыпу сваіх супрацоўнікаў пакапаляюцца кіраўнікі адрэправакцыйных таварыстваў «Крыніца», «Гарызонт», «Атлант», «Аліварыя» і «Камунарка», Мінскага трактарнага завода і іншых прадрывемстваў. Усёго за кошт уласных сродкаў і сродкаў прадрывемстваў прышчэпкі ад грыпу былі зробленыя 27 тысячам мінчан. А з пачатку кастрычніка ў паліклініках горада распачалася бясплатная вакцынацыя грамадзян, якія адносяцца да груп высокай рызыкі развіцця поствакцынальных ускладненняў і высокай рызыкі інфіцавання: за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту прышчэплены ўжо каля 53 тысяч мінчан. А на гэтым тыдні стартуе вакцынацыя мінчан за кошт сродкаў мясцовага бюджэту, якой плануецца ахапіць 188 тысяч чалавек.

Медыцынскімі работнікамі, якія займаюцца правядзеннем прышчэпак, ажыццяўляюцца маніторынг сітуацыі па поствакцынальных рызыках і ускладненнях. Як сведчыць назіранні спецыялістаў, у сярэднім у 5 чалавек са 100 прышчэпленых грыпознымі спліт-вакцынамі «Ваксигрып» (Расія) і «Флювак» (Кітай) у першыя дзве сутак пасля вакцынацыі ўзніклі агульня поствакцынальных рэакцыяў ў выглядзе нязначнага павышэння тэмпературы цела. І ў 8 чалавек са 100 прышчэпленых гэтымі грыпознымі вакцынамі на працягу першага тыдня назіраліся мясцовыя поствакцынальных рэакцыяў ў выглядзе ушыльчэння ў месцы ўвядзення вакцыны. Сярод прышчэпленых вакцынамі «ГрыпоПлюс» (Расія) і «Інфлювак» (Нідэрланды) агульня поствакцынальных рэакцыяў ў выглядзе нязначнага павышэння тэмпературы цела назіраліся ў сярэднім у 3 чалавек са 100 прышчэпленых. І ў 2 са 100 прышчэпленых гэтымі вакцынамі з'яўляюцца ушыльчэнне ў месцы ўвядзення вакцыны. Усе ўзніклія рэакцыі не вымагалі аказання медыцынскай дапамогі і не выклікалі ў прышчэпленых праблем з парушэннем працаздольнасці. **Поствакцынальных ускладненняў**

ў горадзе зарэгістравана не было.

— Увядзенне любой вакцыны суправаджаецца змяненнямі ў арганізм, паколькі ў чалавека пачынае фарміравацца імунітэт, у крыві ўтвараюцца антыцелы, рыхтуюцца да сустрэчы з вірусам спецыяльныя клеткі, — тлумачыць загадчык аддзялення імунапрафілактыкі Мінскага гарадскога цэнтравіцэна і эпідэміялогіі Ірына ГЛІНСКАЯ.

— Зрэдку такія працэсы суправаджаюцца клінічнымі сімптомамі. Гэтыя сімптомы можна падзяліць на тры групы, якія маюць прычыновыя адрозненні. **Поствакцынальных рэакцыяў** — гэта змяненні ў арганізме, звязаныя з правядзеннем прышчэпак, якія адбываюцца ў рамках фізіялагічных змяненняў і не пакадаюць наступстваў для арганізма. Усе поствакцынальных рэакцыяў, якія правіла, непрыяглыя (ад некалькіх гадзін да некалькіх сутак). Яны могуць з'явіцца або толькі месца ўвядзення вакцыны (гэта мясцовыя поствакцынальных рэакцыяў), або ўвесь арганізм (агульня поствакцынальных рэакцыяў).

Поствакцынальных ускладненняў — гэта змяненні ў арганізме, звязаныя з вакцынацыяй, якія адбываюцца ў рамках уласцівых змяненняў (поствакцынальных ускладненняў ўнікаюць надзвычай рэдка — адзін выпадак на некалькі тысяч чалавек — адзін выпадак на некалькі тысяч чалавек мільёнаў зброўных прышчэпак). Сустрэкаюцца яшчэ і **супадзенні** — гэта змяненні ў арганізме, якія ўзніклі ў час ці адразу пасля правядзення той ці іншай прышчэпкі і не звязаныя з вакцынацыяй. Вельмі важна адрозніваць поствакцынальную рэакцыю ад іншых захворванняў, якія могуць супадаць па часе з правядзеннем прышчэпак, паколькі ад гэтага будзе залежаць правільнасць аказання медыцынскай дапамогі.

Напрыклад, дзіцяці магла быць зроблена прышчэпка супраць грыпу, і адначасова з вакцынацыяй дзіця падахлапа нейкі рэспіраторны вірус, які выклікаў у яго павышэнне тэмпературы цела да 39 градусаў, слабасць, вяпскасць, пярэзненне ў горле, наскармі і гэтак далей. Не спяшайцеся абвінавачваць у хваробе «няудалую вакцыну». Спецыялісты сцвярджаюць, што індывідуальны падыход да прызначэння і правядзення прышчэпак мінімізуе рызыку развіцця поствакцынальных рэакцыяў і ускладненняў. **Надзея НІКАЛАЕВА.**

СВОЙ ХРАМ

У Баранавічах за 9 месяцаў камунальшчыкі знішчылі 827 сабак і 332 коткі, а гэта значна больш, чым летася. Пішу гэта не дзеля банальнай слязы.

Селета чужая котка да маёй хаты на вёсцы зноў прывяла кацяня. Напачатку, калі яна з'явілася з мышышкай у зубах і мяўкала, я падумаў, што вось засталася без малых і цпер сумуе, а інстынкт прымушае лавіць мышы. А тут з боку адшудыні ў падмуруцы вылазіць адно другое... чашчэрта. Што з дзіці будзе? Неўзабаве зма, і на яны я буду радзім гасцем. Відэць, кошкі павядзе малых да свайго гаспадары.

Еду з гаража па вул. Фраланькова, абалап прыватных хат, а калі адной вывадкаў шчаняці. Бегваюць па вуліцы — косяці ды скура. Спінюшы, падкармімо, але ўсё не накормімо, бо калі выносіш смецце, бачыш аўчарку з падрослым «ваўчанятамі» — круцэцца найкол сметніка.

Праблема набалела і вырашана яе няпроста. Але ж у горадзе будуць палатцы, узводзяцца храмы, а пра Бога сёння не гаворыць толькі няма.

Еду па грыбы. У вагон зайшла група людзей — мужчына з маладыміцамі. Селі насупраць, дасталі Бібліі і тут жа наладзілася размова, бо самі пайшлі на кантат.

— Вы, відаць пратэстанты? — пацікавіўся.

— Мы з пратэстантамі не маем нічога агульнага. Мы — сведкі Іеговы, — паведаўшы мужчына.

Тэма размовы, вядома ж, рэлігійная. Мне прапаноўваецца ярка размаляваную кішачку.

— Тут ёсць адказы на ўсе вашы пытанні.

Але я даўно перанасыціўся гэтай літаратурай і пятаюся: — А што такое Бог? Дзе яго тэба шукаць — на небе, у храме? — Бог паўсюдна, вось тут, сярод нас, Бог у кожнай рэчы. Божы дух вітае над Зямлёю.

У прычыне, добра сказана, але калі не закранаць дэталі нашага быцця.

Калі забіваюць суку скідаюць у магіліны і да яе падкідаюць жывых шчаняці, то цяжка паверыць, што Бог прысутнічаў пры гэтым. Прыкмеціў адзін момант. Калі звяртаеш увагу на кінутых сабак, заглядаеш ім у вочы, то адчуваеш сябе няўпэўна, і ў псіхалагічным плане. Тут лепш было б праісці міма бяздомнага шчанюка — падняць вочы да неба і не пазіраць пад ногі. А прыпыніўся, паглядзеў — і ўжо адчуваеш сябе вінаватым.

— Усё звязана на людзях, — лічыць галюўны санітарны ўрач горада Сяргей ПЛЕСКАЦЭВІЧ. — Калі б насельніцтва ставілася да жывёл з большай адказнасцю, то сітуацыя была б іншая.

Безумоўна, гэта так, але ж у многіх краінах Еўропы бяздомных (і не толькі) сабак і кошак старэйлізуюць, і хоць гэта не з'яўляецца праблемай, але дае магчымасць трымаць яе пад кантролем. Пра маральна-этычныя коды справы тут і казач не даводзіцца.

Ды што плакацца над бяздомнымі сабакамі, калі ў Баранавічах з парадку дня не знятае пытанне з

бяздомнымі людзьмі. На сёння ў міліцыі стаіць на ўліку 80 бяздомных, а колькі іх блукае па горадзе без рэгістрацыі — то невядома.

У гэтым месяцы ў Баранавічах была праведзена аперацыя «Бомж» і удалося затрымаць 16 чалавек. Яны прайшлі медыцынскі агляд, санітарную апрацоўку, супрацоўнікі Чырвонага Крыжа выдалі неберакам цёплае адзенне, пакармілі і... бяздомныя зноў апынуліся на вуліцы.

Стварыць у горадзе прытулак для бяздомных даўно пара. Гэтае пытанне пастаянна ўздымае Упраўленне ўнутраных спраў, але ж неабходна рабіць нейкія захады.

— Калі на тэрыторыі ГАУС завершыцца будаўніцтва, то будзе выдзелена памяшканне, у якім часова змогуць знаходзіцца бяздомныя. Але гэта не прытулак, — паведаўшы выканаўца абавязкаў начальніка аддзела аховы правапарадку і прафілактыкі Баранавіцкага ГАУС Павел КУЛЬБАВІК.

— Каб стварыць такі прытулак, неабходна дакументацыя, грошы і, вядома ж, час.

— Павел Сяргеевіч, вось затрымаў бяздомнага без дакументаў, праверылі і выдалі пашпарты?

— Не ўсім, але некаторыя дакументы атрымавалі, і мы рэгіструем іх.

— А праз нейкі тыдзень яны зноў без дакументаў.

— І такое бывае — гэта ж людзі

пэўнай катэгорыі. Калі ў чалавека ёсць яшчэ цікавасць да жыцця, то з ім можна гаварыць, ёсць хоць маленькая надзея.

Бяздомныя ў вас пад поўным кантролем?

— Сярод «бамжоў» таксама ёсць міграцыя, а нехта і памірае, але мы стараемся трымаць бяздомных у полі зроку.

Найаўнасць прытулку вырашыць праблему?

— Прытулак дае магчымасць чалавеку хоць пераначаваць у цяпле, а з прыходам халадоў гэта становіцца вельмі актуальна.

Бяздомных сабак адстрэльваюць, а «бамжоў» адлюўваюць: на вакзалах, рынках, падвалах. З года ў год гэтыя аперацыі паўтараюцца.

Праўда, маці і дачка пад Баранавічамі стварылі прытулак для сабак («Звязда» пра іх пісала), але яны практычна засталіся з праблемамі сам насам. А дзе ж ты, хто ў мігусні лобам успамінае Бога?

Калі будавалі камуналы, то часта праблемам, з якімі сутыкалася насельніцтва, не надавалася дадатковай увагі. Яны падняліся ідэалогіяй з яе крыклівымі лозунгамі. Для савецкіх людзей ўзаво-

Погляд

дзілі ілюзорны ўтапічны храм. А пры гэтым упусцілі самае важнае, а з прыходам халадоў гэта становіцца вельмі актуальна.

Каб нечага дасягнуць, неабходна, каб у чалавека была перадумова для гэтага, каб у яго быў свой маленькі храм, які трымаўся б на агульчачалавечым маралі, бытавой культуры. Добра, каб і сям'я мела гэтыя каштоўнасці.

Храм узводзіцца не з купала, а з падмурка. Не памылкова, калі скажу, што мараль грамадства якая і з'яўляецца тым падмуркам. Будзе той храм стаць непахісна ці неўзабаве рухне, залежыць ад яе.

І ўвогуле цывілізаваанне жыцця пачынаецца з прыштага гузіка, пафарбаванага пшоты, накорнеланага сабака, прытулку для бяздомных...

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Калі вы сабраліся ў Мюнхен...

Паводле інфармацыі дзяржаўнага прадрывемства «Мінсктранс», з 31 кастрычніка рух аўтобусаў па міжгароднім маршруце Мінск — Мюнхен (на рыс з Мінска ад АВ «Усходні» на 12.00) будзе весціся па сарадах і нядзелях (з Мюнхена з 2 лістапада ў 13.00 па аўторках і пятніцах).

Сяргей РАСОЛЬКА.

Извещение о проведении 29 ноября 2010 года открытого аукциона по продаже единым лотом зданий, сооружений и иного имущества ОАО «Гомельхитмторг»

Наименование и характеристики имущества, входящего в состав лота	Инв. номер кадастровый	Инв. номер по бухучету
- здание административно-хозяйственное (здание конторы одноэтажное кирпичное) общей площадью 59,6 кв. м;	342С-55985	00101
- здание цеха по изготовлению тары общей площадью 456,9 кв. м;	342С-55945	00102
- гараж общей площадью 209,3 кв.м;	342С-55924	00104
- здание материального склада общей площадью 473,5 кв.м;	342С-55944	00103
- здание склада бочкогоры с мастерской по ремонту тары общей площадью 300 кв.м;	342С-55964	00106, 00105
- сооружение навеса на металлических стойках общей площадью 546,7 кв. м;	342С-55984	00202
- туалет кирпичный общей площадью 5 кв. м;	342С-55986	00201
- металлические ворота;		1088а
- забор деревянный;		00206
- забор деревянный;		00205
- забор деревянный;		1084а
- беседка;		1083а
- забор из силикатных камней;		00203
- кабельная линия электроосвещения;		00301
- сети наружного электроосвещения;		00015

Сведения о земельном участке
Кадастровый номер 325050100002000335, площадь 1,6488 га

Местонахождение продаваемого имущества
Гомельская область, Светлогорский район, г. Светлогорск, ул. Заводская, 18

Собственник продаваемого имущества (продавец)
ОАО «Гомельхитмторг», ул. Могилевская, 20, 246010, г. Гомель, (0232) 54 87 48

Организатор аукциона
УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, 220030, г. Минск, (017) 227 48 36

Начальная цена с учетом НДС
280 518 720 белорусских рублей

Сумма задатка
2 805 187 белорусских рублей

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы:

заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона; заверенные копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц и индивидуальных предпринимателей); соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную копию платёжного поручения, подтверждающего внесение задатка; а также иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, г. Минск, код 153001331, УНП 190398583.

Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемое имущество. Процедура проведения торгов установлена порядком проведения аукциона.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается в течение 10 календарных дней с даты проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение 20 календарных дней с даты подписания договора купли-продажи.

Аукцион состоится 29 ноября 2010 года в 16.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 15.10.2010 по 26.11.2010 включительно в рабочие дни с 09.00 до 18.00 (в пятницу — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок:
(017) 227 48 36 — УП «Минский городской центр недвижимости»;
(0232) 54 87 48, ОАО «Гомельхитмторг».

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ОБЪЕКТОВ, НАХОДЯЩИХСЯ В РЕСПУБЛИКАНСКОЙ СОБСТВЕННОСТИ, И НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА ДЛЯ ОБСЛУЖИВАНИЯ НЕДВИЖИМОГО ИМУЩЕСТВА

Аукцион состоится 16 ноября 2010 г. в 11.10 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 62, к. 106.

Организатор аукциона: фонд «Могилевоблимушество», г. Могилев, ул. Первомайская, 62, тел. 8 (0222) 229022, 311185, 223375.

Продавец недвижимого имущества: СДП «Авангард» РУП «Могилевское отделение БелЖД», тел. 8 (0222) 215413.

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже объектов государственной собственности и на право заключения договора аренды земельного участка для обслуживания

№ лота	Сведения о предмете аукциона				
	Информация о недвижимом имуществе		Информация о земельном участке		
	Наименование и краткая характеристика	Место нахождения	Начальная цена недвижимого имущества, тыс. руб.	Площадь, га	Срок аренды, лет
1	Здание специализированное о канонного назначения двухэтажное, кирпичное, частично разрушено, 812,2 кв.м, здание склада одностояное, кирпичное, 56,4 кв.м, здание артефактивные одностояное, кирпичное, 11,8 кв.м	Могилевская обл., Могилевский р-н, Княжицкий с/с, дер. Щеглица, ул. Школьная, д. 2	289 702,110	0,9039	50
				</	

